

HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3:30
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1:50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 158. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Elui 18. — 1923. augusztus 30 Csütörtök

Munkanélküliség

A táviró a háborút követő események egyik legaggasztóbb hírének közli: a munkanélküliek száma Angliában hetenként huszezerrel emelkedik és a munkaügyi miniszter umhoz be olt jelentések szerint el lehet várni, hogy ez év végére a munkanélküliek száma túl fogja haladni a kétfélmilliót.

Ilyen ijesztő tempóban a munkanélkülisége réme Európát még nem fenyegette. Mint a pestis ugy harapódik el, kétségbeesést és gyűlöletet hoz és kiélesíti a szociális ellentéteket, követel és döngel új életlehetőségek után. A munkanélküliség forradalmi megrázkódtatásoknak előzetes tünete és a kormányok tudják, hogy ezt a problémát az ország szabad fejlődése és a rend érdekében minden körülmények között meg kell oldani. E pillanatban nem tudjuk, az angol kormány milyen eszközökkel akarja ellensúlyozni a gazdasági és szociális bajokat, amelyek a munkanélküliségből fakadtak. A gyarmatokon való munkaalkalmak szerzésével, nagyarányú kitelepítési politikával, a nagyipar támogatásával, üzemi nacionalizálásal, vagy egyéb l. Mindenképpen nehéz lesz a megoldás. Százvezres vagy milliós kitelepítés nem intézheto el hetek és hónapok alatt, ehhez hosszú évek kelljenek, egész generációk. A nagyipar támogatása még ideig-óráig sem oldja meg a munkanélküliség problémáját, hiszen a munkanélküliek javarésze azokból rekrutálódik, akiket a gyárak nem tudtak foglalkoztatni már. A gyárak ma a leépítés stádiumában vannak, nem pedig a koncentrációban. A nacionalizálást a mai körülmények között maguk a munkások utasítják vissza. A problémával tehát más utakon kell megbirkózni.

Nagy tömegeket új mentalitással telít a munkanélküliség. A tömegekhez tartoznak nemcsak azok akiket közvetlenül sújt ez a baj, de még inkább azok, akik ma még dolgoznak, de holnap szaporíthatják a minstelének szomorú százezreit. A hatalmas Angliának a háboru nem okozhatott olyan gondot, mint amilyent ez az új veszedelem okoz. Gazdasági következményei könnyen átszaphatnak politikai tere és ha a munkanélküliség velejárója, az éhség megfertözi az agyakat, megbénítja a józanságot és eszelős rohamokban tör ki, ki tudja, meg lehet-e majd ötrjngő rohamában állítani.

Románia irányítói nem aggasztja a munkanélküliség elintézésének gondja. Romániában a munkás kéz és az újáépítésre irányzott agy számára megszámlálhatatlan lehetőségek állanak tárva-nyitva; új ipari centrumok szükségéről beszél bányászati körük az iparügyi államtitkár. Zárt terület vagyunk, a népesség, majdnem minden szük égltet el tudnók látni abból a nyersanyagból, ami az ország területén található, ha iparunk lenne.

Az iparilag tultergo Anglia nagy problémája helyett a mi problémánk: mint lehetne a nagyipar megteremtésével mérsékelni a behozatali és ipari szükségleteinket a magunk készítményeiből fedezni. Mert ha munkanélküliség nincs is az országban, de a dolgozók nyomora megvan. A dolgozók béréből vagy fizetéséből nem telik rendes lakásra, tápláló élemezésre, jó ruhakodásra.

Allami gondviseles dolga mindenütt a nép jóléte és meglegedése, a dolgozók nyomora mindenütt a kétségbeesés kutforrása. Az angol probléma fordított rajtája az, amit itt van. Csakhogy számukra a megoldás ezer módja áll rendelkezésre, csak választani kell. E tekintetben Angliáva szembe nagy előnyoen vagyunk.

Megválasztották a Zsidó Nemzeti Szövetség új vezetőségét

Fischer József dr. az új elnök. A konferencia tiltakozik az iskolarendeletek ellen. Heves viták a bizottsági javaslatok fölött

(Temesvár, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután és éjjel zajlott le a negyedik országrészi zionista konferencia legfontosabb része. A bizottságok zárt ajtók mögötti tárgyalásaiban lezárított eredmények feletti heves és beható viták töltötték be a napirendet. Telefonzavar miatt ezekről a nagyfontosságú tanácskozásokról csak lapzárta előtt kaptunk jelentést s ezért most a temesvári konferencia legújabb eseményeit csak rövid összefoglalásban tudjuk adni.

Tegnap délután hat órákor a konferencia plenáris ülést tartott, melyen a különböző bizottságok által előkészített javaslatukat vették tárgyalás alá. Elsőnek a kulturbizottság tette meg a jelentését s elfogadott határozati javaslatában

a konferencia tiltakozását fejezte ki a sérelmes iskolarendeletek és a tanszabadságnak bármilyen formában való korlátozása ellen.

A zsidó ifjúságnak új pályákra való terelése céljából a konferencia szükségesnek tartja egy központi szervezet létesítését, mely ezt a kérdést tanulmányozza s fokozatosan megoldja.

Ezután a Palesztina-bizottság javaslatát vették

tárgyalás alá. A javaslat főképen

az erdélyi Achuza

támogatásának fontosságára hívja fel a zsidóság figyelmét.

Hajnali négy óráig húzódott el az izgalmas lefolyású ülés, amelyen heves viták voltak a szervezet, politikai munka és a sajtó körül. A konferencia elhatározta, hogy háromtagu bizottságot küld ki az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és a Kadima Rt. közötti viszony rendezésére.

Ma délután a konferencia megválasztotta a szövetség új vezetőségét.

Elnök lett: dr. Fischer József, társelnök: Nussbaum Sámuel (Nagyvárad) és Rotbarth Jakab (Temesvár),

ügyvezető alelnök: dr. Weissburg Chaim, a Kis Intéző Bizottság tagjai: dr. Klein Miksa, Antal Márk, dr. Pollák Sándor, Salamon Jakab, dr. Spitzer József és Stotter Aladár.

A konferencia melegen ünnepelte dr. Fischer Tivadart, akin ek elévülhetetlen érdemei vannak az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom életrekelésében és fejlődésében.

A konferencia a késő délutáni órákban a Hatikva mellett ért véget.

A belpolitikai élet szelcsendje

Tájékoztatlanság a politikában. Nem halad a költségvetés munkája

(Bukarest, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az őszi parlamenti ülészak megnyitására az ideje rohamosan közeledik, de e nagyjelentőségű időpont közeledésével egyidejűleg bizonyos lanyhulás érezhető az ország belpolitikai életében. A kormány nyári-szünete meg minduntart, Bratianu Jonel miniszterelnök Karlsbadban gyaral, a kormány többi tagjainak egyrésze külföldön udul, a másik része pedig utazik az országban es semmi jel sem mutatja az őszi politikai kampány előjeleit.

Csend a politikában

Néhány héttel ezelőtt a parlament ellenzéki körében eroteljes akció indult meg. Az ellenzéki akció élén Averescu tábornok áll, aki nagyméretű programot dolgozott ki pártjának újraszervezésére és energikus agitációkkal kísérte meg a kormány felé vezető utjat egyengetni. Averescu programját az ismeretes Argentinu-affer szelte kettő, amelynek hullamai ugyan már elsimultak és a néppárt kebelében a béke teljesen helyreállt, de ez incidenssel járó izgalmak ugy látszik kedvet szertek Averescu tábornoknak, legalább is erre mutat az a tény, hogy az incidens óta az Averescu-párt semmi komolyabb akciót sem fejtett ki.

A parasztpárt szervező akciója

Au gusztus első felében a parasztpárt vére-hajtóbizottsága proklamálta a politikai kampány megindítását. A végrehajtóbizottság elhatározta, hogy kísérletet tesz a párt erdélyi beszervezésére, mert a párt zömét eddig csak az okiráltságbeli parasztek alkották. A parasztpárt szervezési munkalatai most folynak, a párt vezeterei a jtiációs körutban járják be Erdély falvait és monstregyűléseken akarják megnyerni Erdély parasztsáát a párt céljainak. A megindult agitáció hatása még nem mérhető fel, de az addigi eredmények kétségtelenné teszik, hogy a parasztpárt vállalkozását nem kísérli a kívánt siker, ami könnyen érheto, mert az erdélyi parasz sar jórésze, különösen annak vezeterei, az erdélyi nemzeti párt mellett állnak.

Az erdélyi nemzeti part annak ellenere, hogy

néhány héttel ezelőtt baigerte akcióbalépését, eddig semmi jelentősebb lépést sem tett az akció tényleges megindítására. Szeptember elsején Bukarestben új napilapja jelenik meg a nemzeti pártnak és valószínű, hogy a napilap megindítása bevezetésül fog szolgálni a nemzeti párt okiráltságba való beszervezésére meginduló munkára. A nemzeti párt ugyan is már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy pártjának keretét az okiráltságban is kiépíti. A nemzeti párt es a parasztpárt között tavasszal megindított fúziós tárgyalások azonban ennek az akciónak utját álltak. A fúziós tárgyalások meghiusuláskor újra előtérbe került a nemzeti párt eredeti programja, de ennek gyakorlati keresztülvitele öszre maradt.

A liberálisok céljai

Általában az ellenzéki partok körében bizonyos ellanyhulás érezhető. Merakadó politikai körök ezt az ellanyhulást a liberális párt kebelében lévő szelcsendre vezetik vissza. A liberális párt ugyanis a parlamenti ülészak lezárulása óta minden politikai működését beszüntette. A kormány semmi olyant nem tesz, amiből következtetni lehetne őszi terveire és céljaira. A liberális pártnak e tétlenségére természetesen bizonytalanságot szul az ellenzéki partok körében, amelyek nem látván a kormány célját, nem is tudják felépíteni ellenzéki frontjukat.

A liberális párt tétlensége annál érthetlenebb, mert a kormány nagy munkaprogramot dolgozott ki az őszi parlamenti ciklusra, amelynek előmunkalatait már régen meg kellett volna kezdeni. Egész halom törvényjavaslat vár kidolgozásra. A munkaprogram legfontosabb része azonban mindenképp a jövő évi költségvetés elkészítése.

A költségvetés

A nyári szünet kezdete előtt a pénzügyminiszter intézkedett, hogy pénzügyi bizottságok és albizottságok tanulmányozzák a költségvetésbe felvett tettelet es teyek meg a tényleges szükséglethez képest javaslatukat. A pénzügyminiszter

Mai számunk 12 oldal

kijelentése szerint a jövő évi költségvetés há tákra kell hogy legyen az állam szükségleteinek.

A költségvetés revideálásának munkája azonban sehogyse halad. A bizottságok és albizottságok ugyan összeültek, de javaslataikat csak Bratianu Vintila pénzügyminiszternek tehetik meg. A pénzügyminiszter pedig a nyári szünet megkezdése után azonnal külföldre utazott, ahonnan alig két hete tért vissza. Hazaérkezése után inspekciós körutrá indult, a bizottságok munkája tehát öszre marad. Tekintettel arra, hogy a naptári év végéig a költségvetési javaslatnak a törvényhozás mindkét házában keresztül kell mennie, a javaslatnak legkésőbb november közepéig készen kell lennie és kétséges, hogy eddig az időpontig be tudják-e fejezni munkájukat a bizottságok.

Leégett Marosvásárhely legnagyobb szállodája

A vízhiány miatt nem lehetett oltani. Hétmillió lej a kár

(Marosvásárhely, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy tűz pusztított Marosvásárhelyen. A város legnagyobb és legrégibb szállója, a Transsylvania-szálloda leégett. A tüzet az utcáról vették észre délelőtt fél tizenegyre, amikor füstoszlopokat láttak felemelkedni az épület tetőzetéből. Telefonáltak a tűzoltókért, de mire kiérkeztek, az épület tetőzetén már hatalmas lángnyelvek törtek fel.

A szálloda épülete előtt pár pillanat alatt óriási tömeg verődött össze. A marosvásárhelyi tűzoltók azonnal hozzáláttak az oltáshoz, azonban fáradozásuk csekély eredményre vezettek mert a vízvezetési hálózatban nem volt elég víz s így a vezeték gyenge nyomása miatt a fecskendővel nem lehetett elérni a veszélytett épület tetőzetét. A marosvásárhelyi hatóságok telefonon kérték segítséget a szászrégeni és marosludasi tűzoltóságtól. A tűz elzoharog kongására kivonult a marosvásárhelyi gyári tűzoltóság is.

A marosvásárhelyi színházterem, ruhatár és színházi díszletraktár szintén a szálloda épületében van. A tűz tehát pusztulással fenyegette Marosvásárhely színházát is. A déli órákban az oltási munkálatoknak sikerült azonban elérni, hogy a tűz az épületnek a színház felé fekvő részében nem terjedt tovább.

A tüzet rövidzárlat idézte elő. Minden valószínűség szerint a tűz kitörését a padláson elhelyezett, rosszul szigetelt villamosvezetékek érintkezése okozta. A Transsylvania-szálloda, amely a város legrégibb szállodája, a marosvásárhelyi Ugron-család tulajdona. Az épület hétmillió lejre volt biztosítva tuzkár ellen.

Isten lábánál

(Sas László bibliai regényének első része. Megjelent Clujon, a Kadima kiadásában.)

Teremtésre elhivatott művészeket nemzetek megindulása mindig alkotásra ösztökélt. Kódbe hanyatló idők nagyjai művészeltekben újra ednek. Tespedő korok an mesújhdas várnak a hőkor emlékei fel, akarásoktól duzzadó időkben új nek lendülés k forrása a költészet, amely kicsihója beötlünk a lélek titkait és kihozza az ósidok vezérei képén azt, amik mi magunk vagyunk és amiknek lennünk kell.

Nemzeti reprezentánsaink: az ósatyák és Móés; róluk époszt írni Sas László ígérete. Az ígélet első részét most megjelent könyvvel váltotta be az író, akinek pályá utás ban kétség-telenül legjelentősebb stáció ez a könyv.

Széles, pompázó nyitánya a „születő nép emberj megváskodásának” és fölépítésében és részleteiben, az idők kívánságaihoz igazodott midrásmagyarázatok művészi felhasználásával az első magyar nyelven megjelent zsidó epikus munka, amely magasan kiemelkedik a hamis pátozt dörömbölő írások tömegéből.

Abrahám apjának, Ter chuak, a bálvány-faragónak dühével indul a könyv. Minden ősi erejével dohog az új isenséget kereső sarj ellen, aki széjjelzuzta a sárból emelt házibálványt. De amikor le akar sujtaní fírá, aki „merészen é fenségesen állott, a levegő egyszerre megtelt roszakzó, súlyos teherrel, ránehezedett Terach

Ki ad érte többet?...

Árverezik a szegények kincsét. Ahogy a nyomorúság lomtára megtelik és kiürül

Kolozsvár, augusztus 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Zalogház... A nyomorúság szegényes kincseinek temetője. Aprópenzes, örökéhes szegény emberek már régen kronikussá vált pillanatnyi pénzzavarukban kihálásszák szegényszagu lakásuk néhány ékességét, lehúzzák ujjukról a halványsárgássá fakult aranygyűrűt, asszonyok a fülöngyűgöt, láncot akasztják le magukról és belenyugvósóhajtással teszik le a rács elé, ahonnan a mindent elnyelő örök tátott száju feneketlen zsákba gurul.

Ahogy a bazár össze gyűl

A zalogház a nyomorúság eleganciájának a lomtára. Csak az eleganciának, mert a szegénység igazi ábrázata, a szakadt rongyok, rozoga butorok, imitált ékszer a zalogháznak sem kellenek. A hivalkodó, cifranyomoruság gyűjtőtelepén secessziós bazára gyűlik össze az olcsó drágaságoknak, a sok száz szegény ember egymásra halmozott egyetlen vagyonkájából akárhány világit lehetne kioltóztetni cifrara.

A zürzavaros bazárban mégis legtöbb a ruha. Szegény ember hosszú évek óta nem veszmár ékszert, amit azelőtt vett, régen eladogatta. Azért addóik ékszer, briliáns, műértékű kép, antik csecsebecse is gyakran. Könnyelmű fiatal emberek néhány átmulatott éjszaka keserves fizetségként, évek óta a sorssal heroikus küzdelmet vívó kispolgári családapák, özvegy anyák hozzák az ilyesmit. A zalogház ruhatárát azonban megirigylhetné akármelyik ócskaruhagyakerekedő.

Lepedők, fehéreműt, vérszegény, kidolgozott kezű fiatal lányok keserves gonddal összegyűjtött szegényes kelengyéje, ruhák, felöltők sorakoznak szabályos szép rendben. Nyáron hozzák a felöltőt, a télikabátot, a téli ruhát, télen fordítva. Hozzák, mert hát nyáron csak nem kell télikabát. Télre? Addigra megjön a pénz. Addig csoda történik, vagy ha nem is, de lesz pénz, lesz egészen biztosan fölös bőven.

Mikor azután a szükreszabott hónapok száma leperog, szegény ember értelmetlen csodálkozással mered rá a téltre, meg arra, hogy a csoda újra és újra megcsalta s pillanatnyi pénzzavara még súlyosabb, mint valaha. Akkor a sok-sok szegény ember kinemváltott lim-lomját szépen megszámozzák, skatulyába rakják és megperdiül a dob: ki ad érte többet?

A nyomorúság vámszedői

Tegnap is ilyen árverés volt Kolozsváron az egyik zalogházban. Reggel kilencóra volt árverés kitzúve, de a nyomorúság vámszedői már nyolcórakor gyülekezni kezdtek. A zalog-

ház nagy termét, ahol máskor ijedthangu, csuklósavú emberek kínálták fészengve-szegyelve a holmijukat, otthonosan mozgó, rikácsoló emberek nagyhangu zsvaja verte fel. Asszonyok, férfiak vegyesen.

Az árverési hiénák csoportja majdnem olyan tarka, mint az összegyűjtött bazár, amelyben karmaikkal turkálnak. Asszony a legtöbb, mult századbeli divat szerint öltözve. Kopott hosszú aljak, szoros derékkal, nyakig gombolt fakószínű szigoru bluz és a kalap... Igen a kalap szalmából, vagy fileből otromba formátlan tákolmány, de rajta az elmaradhatatlan fantasztikus csavarodású exotikus tollsziz, ami csodálatos pontossággal adja meg gazdájának karakterét. Ez a toll a kalapon valahogy egyformán jellemzi mindegyiket, meg a táská, a hatalmat jelképező impozáns nagyságu energikus táská, amit mindegyik hanyag eleganciával lógat a karjáról.

A férfiak szürkébbek és kevésbé hangosak. Inkább rongyosak mint kopottak. Szapora hangon élményeket tálnak egymás elé, régibb árverésekről, ócskapiacról, jó és rossz üzletről. Fején majdnem mindegyiknek zsiros, foltos pincskalap, karján göcsös bot, egynéhány-nak a vállán ócska nadrág, vagy kabát van átvette, amit utközben vásárolt valahol, jelétl annak, hogy az idejövételére szánt időt sem töltötte haszontalanul.

Mindent összevéve bizonytalan koruk, de inkább öregek, mint fiatalok. A szeme egyforma mindegyiknek. A kapszisság forgatja jobbra-balra szemük golyóját szüntelenül, pillanatok alatt megnéznek, felmérnek, felbecsülnek mindent, számokban kalkulálják a kirakogatott holmikat, összeadnak, szoroznak, hangosan beszélnék egymással, de magukban számolnak, rubrikáznak komoly felkészültséggel készülnek az üzletre. Az ujjukat rutinizottan dörszölik egymáshoz, már láthatatlanul tapogattják a szemükkel kiválasztott ruhadarabokat.

Arra, akinek a téli kabátján fognak nemsokára civakodni, nem gondol senki.

És ahogy a bazár kiürül

Kilenc óra. Rövid néhány formáság után megindul az üzlet. Előbb az ékszeres jönnek, az árverést vezető halom ékszert dob ki az asztalra, mindegyiken kicsi cédula, rajta az ékszer száma, súlya, becserkéke, csak a régi tulajdonosból semmi. Az ékszeres kézről-kézre járnak, mindenki jól közel emeli a szeméhez, törött üvegdarabkák kerülnek ki a zsebekből, végigkarcolják a drágakövekkel kirakott ék-

csontos vállára, mintha az ég irdatlan, duzzadt pereme ereszkedett volna rá és megtérő zokogással” szólította nevén fiát, aki „magasan és rendületlenül állott, mint a szirt és szava érce-sen csengett:

— „Az örökkévaló az én istenem, aki Egy!”

Igy indult a kinok és veszedelmek útjára zsidók öse, belső megtisztulással, új hittel, melyet még szavakba foglalni nem tudott, ment Kelet önfelédit büne és bujasága közepette; a bálványimádat és áldozás vérfertőző romlottsága áradt mindenünnen, csak Ávrám és házanépe maradt érintetlenül a fertőben. Szodoma buja tétlenségét, gonosz resiségét látjuk a mesemondás egyszerű, de megkapó plaszticitásával:

„Az élettel nem volt bajlódásuk, tele voltak a magtárak, kövére hiztak az ürök, édes, törösvérű borok és izes gyümölcsök bősége kitogyhatatlannak látszott. Gazdag volt mindenki, mohóbbélt és telhetetlen. Ur és paraszta, vénye és fiatalja restséggel ünnepelte az iny és fajzás örömet. Az énesszáju bálványisten előtt, melynek oltárát szüntőlég töltötték meg vörös vérrel, papok táncoltak dobolók és sípolók muzsikájára és mezeitelen asszonyép fetrengett italok mámorában, ifjak ifjakkal ölelkeztek és aggok állatok ketrecében bujkáltak istentelen megfélelkezéssel. Az esti csillag parázna vigalomnál találta őket, a hajnali nap csakottan, papot nemest, ifjut és leányt, a szo ganépet, a kézművest, a kalmárt. Megszámálhatatlan napja dözsöltek nyitott ablaklyukak mellett, tátott ajtóknál,

gyepes tereken, állatudvarokon, papok a hű csarnokokban fetrengtek a földön, amely szüntelen morajlott és nyugtalankodott alattuk. Hargvó háborgás fészkelődött odalenn a föld mélyében, nyugtalanság rázta ismeretlen kérgét, mintha az emberek féktelen tobzódásával együtt vigadtak volna a föld sötét szellemei!”

Nagy, fájdalmas áhitezésok után gyermeket szül Ávrámnak asszonya, Szarái. „Gyengét, mint a kikelet harmatos virága, szelidet, mint a tölgyesek riadt öze.” És már az asszonyból, aki maga kuldté Hágárt, a rabszolgaleányt ivadékszerzésre urához, kitért az irigység és féltékenység. A Biblia leírásával vetekezik nemes egyszerűségében a jelenet, amint Hágárt és gyermekét a pusztának eresztette.

Felejtethetlen és a könyv szép és boldog percekbén fogant sorai között is legszebbek, painásak és súlyosak azok, amikben az ósátya a jövendőért áhitozik.

„Földet kérek magamnak! Ezt a földet, amelyet sok évek napján végig bejártam. Engem vágyak üztek, üzött a te karod. Ivadékomnak adj pihenő éveket, békességes napokat, hogy a rögöt törje, magot és kalászt neveljen rajta, erős várost építsen, kertet telepítsen, gyökerét mélyen eressze e föld rögebe, ne bolyongjon, mint én idegen ösvényeken és ne legyen vendég idegen népek megalázó kegyén. Ne legyen bolyongó életem öröksége néki, ne legyen harca örök rejtelmekkel, ne legyen hiték magvetője, sóhajok örök csuridója, nemzetségek megváltója,

szereket, piszkokokat cseppente elégedetten cset

— Gyerin gyürü, kikiáltás

— Miért s

méltatlankodik

— Száztiz

— Százhus

kiabálják össze

össze is vesznek

— Meg v

hetven lelt aka

gyürüért?

— Ha mag

— Nekem

adni két lányom

Közben má

hetvenötjért a

folyton. Tüleked

szidják, már izza

men, a nagykend

kapzsiság és dü

Bankók repülnek

be egyre-másra

mélyén az ékszer

Gyöngysor

mok kinyulnak,

előre, minden sze

a gyöngysorra tap

kal, taszigálják e

összegeket rikács

rabka hust szakit

Vége, az árverez

bet ígérönek. Egy

karom is markol

— Az enyén

rikácsolja az egyik

— Maga? M

meg — a másik.

És már cibál

hivnak tanul min

ban átkozódik ve

kaparintja a gyöng

pénzt és diadalmas

Kifogy az él

ruhára, fehéremű

kedv már megcsap

gatni kell:

— Na Mihá

való.

Azért szétvis

tempósan és lebecs

ják a ruhadarabok

— Gyerin

vezető és idegesen

Egy kicsit m

személyes abroszon

idegen háztájak ide

Lzszakon mutat

lelkét, zsidók akar

Lszak nem akar u

csolni, nem tud né

mutatni, cseleszöv

ragokat plántálni.

hiúsággal vegyítve,

dés, ki vegye át A

nak örökét. E tépe

férje, magához kéri

utra, a magas hegy

tőle. Az áldozat be

idegennel való pár

elszántsága tengely

szének, innen sarjac

hogy a nép világot

sága mellett is a

beleplántálni magát

Ködös tépelőd

lágosságba való tört

— ez Sas László kö

sága, félős rejtelmes

viaskodása, az új jó

lobog ki ebből az i

nem tud menekülni

kező könyvet fassa,

jövendő idők utmut

A könyvet a

sal, finom papiron.

grafikus művészi ké

szereket, piszkos üvegcséből titokzatos folyadékokat cseppentenek az ékszerekre, közben megelégedetten csettintenek a nyelvükkel.

— Gyerünk, gyerünk, két darab jegygyűrű, kikiáltási ára száz lei!

— Miért száz? kezdjük nyolcvannál — méltatlankodik az egyik néni.

— Száztíz — tromfolja le a másik.

— Százhusz, harminc, ötven, hetven — kiabálják összevissza egymásután, miközben már össze is vesznek egymással.

— Meg van maga bolondulva? Százhetven leit akar adni azért a két rongyos gyűrűért?

— Ha magának megéri, nekem is megéri. — Nekem? Az más, most akarom férjhez adni két lányomat, azoknak kell.

Közben más valaki megkaparintotta százhetvenötletért a két gyűrűt. Ömlik az ékszer folyton. Tülekednek, kapkodnak érte, egymást szidják, már izzadság gyöngyözik végik a termen, a nagykendők, kalapok félrecsuszznak. A kapzsiság és düh sűrű lélegzetvétellel liheg. Bankók repülnek a duzzadt tárcákból és cserébe egyre-másra tűnik el a feneketlen zsebek mélyén az ékszer.

Gyöngysor kerül elő. A ragadozó karmok kinyúlnak, az állak mereven feszülnek előre, minden szempár ragadozó madár módjára a gyöngysorra tapad. Licitálnak, kiszáradt torokkal, taszigálják egymást, hörgő hangon nagy összegeket rikácsolnak, kinnal, mintha egy darabka hust szakítanának ki eleven testükből. Vége, az árverező nyújtja a gyöngysort a legtöbbit ígérőnek. Egymás mellett egyszerre két nő karom is markol utána.

— Az enyém, én ígértem utoljára — rikácsolja az egyik.

— Maga? Maga koldus, hiszen én vettem meg — a másik.

És már cibálják egymást. Szapora átkokkal hívják tanult mindenkit és a publikum kórusban átkozódik velük. Végre az egyik megkaparintja a gyöngyöket, az asztalra csapja a pénzt és diadalmasan rohan ki a zálogházból.

Kifogy az ékszer, a táskából is a pénz, ruhára, fehéreműre kerül a sor. A vásárlási kedv már megcsappant, a ruhát már kínálgatni kell:

— Na Mihály bácsi, ez épen magának való.

Azért szétviszik a ruhát is, csak lassan, tempóban és lebecsülő ajkbigyeszgetéssel forgatják a ruhadarabokat.

— Gyerünk, gyerünk — unja az árverésvezető és idegesen dobol az ujjával.

Egy kicsit még veszekednek egy tizenkét-személyes abroszon, amelyre csüggedt, fáradt idegen háztájak idegen lakója!

Izsákon mutatja a következő fejezet zsidók lelkét, zsidók akarását, zsidók emelkedettségét. Izsák nem akar uraskodni, nem akar parancsolni, nem tud népek vezetője lenni, utakat mutatni, celeszövő királyokkal alkudozni, haragokat plántálni. — Am Szárát — ha asszonyi hűséggel vegyítve is — nyugtalanítja a kérdés, ki vegye át Ávrám nemzetalkotó akarásának örökét. E tépelődése közben lepi meg öt leánya, magához kéri egyetlen fiát a háromnapos utra, a magas hegyre, ahol az Ur áldozatot vár tőle. Az áldozat bemutatásának előkészítése, az idegennel való párbeszéd és Izsák gyönyörű elszántsága tengelye a bibliai eposz első részének, innen sarjad ki a regény alap gondolata, hogy a nép világot megváltó minden hivatottsága mellett is a saját megváltásával tudja beleplántálni magát az örökkévalóságba.

Ködös tépelődés, súlyos kételyekből a világosságba való törtetés, új világok megnyílása — ez Sas László könyve. Korunk bizonytalansága, félős rejtelmessége, gondolatok és érzések viaskodása, az új jövődönék reszketve keresése lobog ki ebből az írásból. Aki végig olvasta, nem tud menekülni a vágytól, hogy a következő könyvet lássa, amely — úgy érezzük — jövődöntő idők utmutatója lesz.

A könyvet a Kadima adta ki nagy izléssel, finom papíron. Cím lapja Lengyel Sándor grafikus művészi készségét dicséri.

Szabó Imre.

leánykéz himzett monogrammot, azután az is gazdára lel.

Műrtékek uzsoráskézén

Végére maradnak az antik csecebecsék, képek, szobrok, diszkönyvek. Nem igen kell senkinek. Olcsó áron kotyavetyélnék el mindent. Filigran kameákat méltatlankodva lökik vissza.

— Ot lejtért megveszem a vásáron — mondják.

— Nem is arany — toldja hozzá a másik — maga is ügyelhetne jobban egy kicsit, tulajdonos ur, nem kell minden rongyot elvenni a pasasoktól.

Az árverésvezető egy képet kapar elő. Csodálat, országzerte ismert nevű festő munkája. Ki tudja ki felejtette itt?

— Kétszáz lej — próbálkozik.

— Miii — csodálkoznak korusban.

— Kétszáz lej — hihetetlenkedik az egyik.

Kétszáz lej két fűrt szőlőért és egy pár festett almáért? Kint a piacon ma már tizenkét lejtért árulják a valódi szőlő kilóját. Az alma rajta?

Benes megérkezett Olaszországba

Magyarország ujjaépítéséről tárgyal Mussolinival. Fontos tanácskozások a kisantantóról

(Róma, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Benes csehszlovák külügyminiszter tegnap reggel ideérkezett. A pályaudvaron a kormány, a hivatalos hatóságok képviselői és a csehszlovák követség tisztviselői várták. Benes a pályaudvarról a csehszlovák követség épületébe hajtatott. A délelőtt folyamán már elkezdte Mussolini miniszterelnököt, azonkívül néhány szakminisztert, akikkel hosszabban tanácskozott. Hivatalos körökben megerősítik azt a hírt, hogy a megbeszélés fő tárgya Magyarország ujjaépítése. Félhivatalos Stefani-jelentés szerint a tárgyalások általános politikai és gyakorlati kérdések körül forogtak.

Benes látogatása folyamán átad a Mussolininek a fehér oroszland jelvényét azzal a kéréssel, juttassa el Viktor Emánuel királyhoz. Mussolini a cseh honvédelmi miniszteriumtól ajándékozott hadikeresztet kapta elismerésül azokért az érdemekért, amelyeket a cseh köztársaság megalapítása körül szerzett.

Benes a délután folyamán hosszabban

Az is megér testvérek között vagy két lejt.

Elismerő jóízű nevetés jutalmazza a szellemeskedőt. A kép már senkinek sem kell, ottmarad gazdátlanul. Néhány képet még sebtiben elkapkodnak, leginkább aktot, portrét, az még kapós.

Dél felé kiürül a csatatér. Szegények kincsével megrakódva, megelégedetten cammognak ki a zálogházból a nyomoruság vámszedői. Az ajtóban még elvitatkoznak egy kicsit, megint számolnak, rubrikáznak. Rendben van minden, sikerült az üzlet. Csak az egyik sajnálja, hogy egy képet is vett, a többi kárörömmel vigasztalja.

— Üsse meg a kö — mondja aztán gavallér tempóval — a többit ugyanis olcsón vettem.

Bent a zálogház kifosztott kincstermében már egyedül trónol a gazda néhány megmaradt kép és ócskaruha között. Szakértő kézzel rak vissza a helyére mindent. Üresek a polcok, van hely bőven, holnap lehet újra jönni, hadd gyűljön megint össze a tarka bazár. (j. f.)

tanácskozott a római csehszlovák követtel, aki kijelentette előtte, hogy Olaszországnak nincsenek előítéletei a kisantantál szemben és hogy Benes látogatása lényegesen bensőbbé fogja tenni a kisantant és Olaszország viszonyát. Benes ezután Corbino nemzetgazdasági és Stefani pénzügyminisztert kereste fel. Ma délelőtt pedig kihallgatáson jelent meg a pápánál.

Budapest, augusztus 29. Az „Uj Nemzedék” ma táviratot kapott Rómából, amely szerint Benest óvatos előzékenységgel fogadták. Olasz politikai körök szerint Mussolinit nem lehet a magyar kölcsön-ügyben befolyásolni, mert Olaszország ragaszkodik az angol állásponthoz és szintén követeli, hogy a zálogjogot sürgősen oldják fel.

Benes Mussolinitól jövet nyilatkozott a sajtónak. Kijelentette, nem igaz az, hogy Csehszlovák olyasvalamire készül, ami Magyarország fennállását veszélyezteti. A magyar kölcsön tekintetében azonban az osztrák példa nem alkalmazható, mert a helyzet Magyarországon egészen más.

Egy ember, akiben öt más ember él

Különös kísérletezések egy huszesztendő repülőszittel (Bécs, aug. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A spiritizmus rendkívül elharapódzott a világháború alatt és után. Lépten-nyomon kísérleteznek spiritiszta mutatókkel és alig mulik el hónap, hogy újabb spiritiszta csodákról ne adjanak hírt.

Az osztrák és német orvosokat most egy újabb, minden eddiginél érdekesebb médium foglalkoztatja. A spiritizmusban és az emberi szervezet dualizmusában hívők azt állítják, hogy felülmúl minden eddigi médiumot, a vele végzett kísérletek meglepőbbek minden eddigi kísérleteknél.

A médium egy F. nevű, középmagas, meglehetősen erőteljes testű, mindössze huszesztendő fiatal ember, aki a háboruban mint repülőszit teljesített szolgálatot. A háboruban egyébként súlyos gégebetegséget szerzett. Ugynevezett „mediális képességei” szintén a háboruban léptek fel, akkor, amikor a bániában puskatással súlyos ütést mértek a fejére. Rendkívül könnyen esik trance-ba. Ennek az állapotnak az előidézéséhez elég a saját vagy a kísérletező akarata, egyéb mesterséges fogások sohasem vezettek eredményre.

Ezzel a médiummal főként egy gmundeni orvos foglalkozott, ő állapította meg, hogy állandóan ugyanazok az „intelligenciák” jelentkeznek nála, amelyek önmaguknak nevet is adnak. Öt lény őt testet ebből az egy emberből, nevük: Sillus, Wemberg, Helly, Hans és Dorette. Ezek a lények önmagukat keresztelték el ezekre a nevekre.

Minden egyes lénynek megvan a szabatos leírása.

Sillus azelőtt valószínűleg indus vagy arab volt. Jelentkezésekor a médiummal állandóan leírta a következő szavakat: „Igy mutatkozom

ma meg nektek!” Az öt lény közül először rendszerint Sillus jelenik meg. Ez a Sillus többször beszélt a kísérletezők számára érthetetlen idegen nyelven, valószínűleg arab vagy valamely indiai nyelven. Ir is ezeken a nyelveken. Ismételten tanácsokat ad a kísérletezőknek, utbaigazításokat különféle vállalkozásaik számára; a gmundeni orvos szerint rendkívül magas intelligenciájú lény.

Egy másik ilyen intelligencia: Wemberg, akinek rendkívül erői vannak s aki minden valószínűség szerint „a rossz szellemet” képviseli. Több kilogram súlyu tárgyakkal dobálózik, tányérokat, csontokat, vasdarabokat hajigál, robbanásokat idéz elő, amelyeknek ereje felér egy pisztolylövéssel. Azt állítja magáról, hogy néhány esztendővel ezelőtt egy parasztházban meggyilkolták féltékenységből és most félelmet gerjesztő cselekedetekkel bizonyos fokig meg akarja bosszulni gyilkosait.

A harmadik lény a médiumból lép elő: Helly — fiatal leánynak a manifesztációja, aki virágokat varázsol elő. Virágokat hajít a kísérletezőszobába, még olyankor is, ha a médium nincs tranceban. Szelid, bájos lény, akit már a kopogásáról fel lehet ismerni; rendszerint a zongorán üt meg néhány hangot és néhányszor kis dalokat is énekelt. Egy alkalommal teljes testében materializálódott, amikor is a médium kézenfogva vezette ki a laboratóriumból.

Hans, a negyedik intelligencia, szintén rendkívüli testi erővel rendelkezik, Wemberggel együtt a médiumot már többször felemelte a mennyezetig. Egy alkalommal a médium irattárcáját egy-egy kilométernyi távolságban fekvő helyről elhozta és a teljesen lezárt laboratóriumban az asztalra helyezte.

Dorette, az ötödik lény, bármennyire is nőiesen hangzik a neve, férfi, eddig a legkülönbözőbb materializációs jelenségeket mutatta. Néhány héttel ezelőtt azzal bucsuzott el a ki-

érelvezőtől, hogy a legközelebbi időkben nem fog visszatérni; azóta valóban nem jelentkezett.

Erdekes, hogy nemcsak ezzel az egy médiummal, több mással is foglalkoznak komoly orvosok. Egy bécsi orvosnár mondotta el a minap, hogy Bécsben most egy különleges médiumot figyelnek meg, akit „orvosi médiumnak” neveznek. Allítólag az a képessége van, hogy neki láthatatlan és előtte teljesen ismeretlen betegekről majdnem pontos diagnózisokat alkot. Ezzel a médiummal még nem zárultak le a kísérletek és míg ez meg nem történik, addig nem hozzák nyilvánosságra.

Erdélyi delegátus beszámolója Csehszlovákiában a cionista világkongresszusról

Klein Albert előadása Alsókubinban

(Alsókubin, aug. 27. Az Új Kelet tudósítójától.) A karlsbadi XIII. cionista világkongresszuson résztvevő erdélyi delegáció egyik tagja, Klein Albert az itteni cionista csoport ügyvezetőjének kérésére tegnap este beszámolót tartott a Biheler-szálló nagytermében. A beszámoló az alsókubini zsidóság általános érdeklődése mellett folyt le.

Klein Albert a kongresszust megelőző hangulat ismertetése után nagy vonásokban vázolta azokat a súlyos problémákat, melyeket a kongresszus, nehéz és elkeveredett elvi harcok után, sikeresen megoldott. Nem hallgatta el az ellenzéki vezérek aggodalmait sem, melyeket a kongresszus súlyosnak talált ugyan, de a következmények beható mérlegelése után a klacionisták és a mizrachisták is Weizmann mellé állottak a Jewish Agency kérdésében. Annak, hogy a kongresszus hangulata végül is ennyire megváltozott, az oka főképpen az volt, hogy a cionista szervezet elnöke kabinetkormányt csinált a Jewish Agency kibővítéséből. S amint azt Lichtheim Richard dr., az executive volt tagja, is kijelentette egy bizalmas értekezleten: senki sincs, aki Weizmann után a világszervezet élére kerülhetne. Lichtheim dr. a Jewish Agency kérdésében az ellenzékkel szavazott ugyan, de beismerte, hogy a cionistáknak nincs más választásuk, mint Weizmann javaslatát elfogadni.

A beszámoló végén Klein Albert felhívta az alsókubini zsidóság figyelmét arra, hogy lelkiismeretesen teljesítse kötelességét Palesztina újjáépítésében, mert a Keren Hajjeszód-munkának most már minden más cionista munkát meg kell előznie. Félórás előadását egy üzenettel fejezte be, melyet egész Szlovénia zsidóságához intézett: Ne hanyagoljátok el a hebraizálás munkáját és gyermekeinknek zsidó nemzeti szellemben való nevelését. Sajnáttal értesült arról, hogy Szlovénia zsidó középiskolája sincs. Ha ezt a mulasztást hamarosan nem pótoják, soha többé helyre nem hozható bunt követnek a gyermekeinkkel szemben.

A beszámoló után dr. Tomaschoff Kálmán, az alsókubini cionista helyi csoport elnöke megköszönte Klein Albertnek a karlsbadi kongresszusról tartott előadását. Majd csoportja nevében dr. Tomaschoff ígéretet tett, hogy a Keren Hajjeszód érdekében minden lehető el fognak követni, a zsidó középiskoláról szóló üzenetet pedig illetékes helyre fogja továbbítani.

Ha művészi kivitelű **fa** **vas** **péz** **butort**

akár venni, ne sajátja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a

SZEKELY ES RETI

ERDÉLYI RÉSZI BUDORGYÁR RÉSZEI-TÁRS. Butortermei
Asztalosok furniurstűkeleiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Legolcsóbban
icsi, tisztán az

UNIO
gőzmosógymár
Gluj, C. Reg. Ferú. 133

1388

Oriási erdőégés Franciaországban

Huzazzer hektár erdő ég Nizza mellett. Veszélyben a világhírd
fürdőhely. Nyolc ember bennégett az erdőben

(Páris, augusztus 29. Az Új Kelet tudósítójától.) Rövid táviratban jeleztük már, hogy Franciaország déli részén, Nizza mellett, kigyulladt egy hatalmas kiterjedésű erdő. A tűz keletkezése óta öt nap telt el és a lángok ez alatt az idő alatt huszazzer hektárnyi területre harapódtak el. A tűz délfelé húzódik, Esterel község irányába, de ki-csapott nyugatra is és a szombatról vasárnapra virradó éjszakai elárasztotta Frejus falut. A tűz színhelye körül óriási forgalom van, egymásután érkeznek a tűzoltócsapatok, a rendőrszolgák és a hivatalos hatóságok kiküldöttjei. Mindegyik azonban hiábavaló volt minden mentési akció. A lángok nyolc községet értek el és emésztettek fel utjukban.

A mauresi óriási kiterjedésű erdő, amely Arc községtől egészen a tengerig húzódik, ma már csak füstök és hamu. A tűz csupán ott áll meg, ahol tengert talál. Keletre, nyugatra és északra akadálytalanul harapózik. Észak felé a szikrák fellobbantották Roquebrune község temetőjét és már belekaptak a házakba is. A mauresi erdőn kívül teljesen elhamvadtak a Saint Roseline- és a Baume- erdőségek. Nizza körül az egész vidék egyetlen lángtenger. A lenyosóvák bevilágítanak a fürdőhelyre is, ahonnan a vendégek éjszakákon át

szemlélik a tűz borzalmas játékát. Félő, hogy a tűz átterjed a fürdőre is. A hatóságok most azt tekintik legfontosabb feladatuknak, hogy Nizát lokalizálják és a lángokat más utra tereljék.

Nizza és a keletre fekvő községek tele vannak menekültekkel. Ezek a szerencsétlen emberek, akiknek otthonát a lángok felperzselték, retentő dolgokat beszélnek az erdőégésről. Sokan közülük, erdőőrök, vadászok, felügyelők, az utolsó pillanatban menekültek. Iszonyatos volt, amint utat kerestek az égő fák között. A hátuk mögött egyetlen lángoszlop volt az erdő, futottak előle, de gyakran megtörtént, hogy elől is felcsaptak már a lángok és más utat kellett keresniük. A szikrák gyakran egészen messze eső területeket is felgyújtottak, úgyhogy az óriási erdő egyszerre több helyen égett. Az első éjszakákon állatok és emberek verték fel jajkiáltásukkal a sűrűséget. Az eddigi megállapítások szerint nyolc férfi és nő égett benn az erdőben. A tűz örült erővel terjed. A hatóságok csak abban bízhatnak, hogy a lángok déltel: elérik a tengert és kilobbannak, a többi irányban pedig meg kell várni, amíg az erdő teljesen leég és itt a síkság fogja útját állni a tűznek.

Prága utcája

Már az uton, amikor a vasut mentél a hajnali ködben feltűnedeznek a gyárkémények, amint a vasútállomások nagy arányait látod, a rendezőpályaudvarok birodalmakhoz szabott méreteit, az utazó emberek munkára beállított viselkedését, a pedáns rend mellett az európai előzékenységet, meg kell állapítanod, hogy egy kis területen élő nagy nép birodalmában vagy, akitől tanulni lehet sok mindent. Megemlítettem a szót: „előzékenység” és érzem, hogy közvetlenül kell elmondanom két prágai esetemet azok kioktatására, akik a cseh embert gorombának és gyalulatlanak híresztelik.

Egy este Prágában, valahol a Husz szobor táján, a csodás régi téren elvetedtem. Rendőr nem volt a közelben, egy öreg tisztet urat szólítottam meg németül: merre mehetnék legrovidebb uton hotelembe. Az öreg csak csehül tudott, de azért készséggel velem jött egy husz percig tartó uton, szólan előzékenységgel. Megmutatta a szállodát, amikor az már orrom előtt állott és udvarias fejbiccentéssel — alig hagyott időt rá, hogy szívességet megköszönjem — visszament. Nehány nap múlva déltel volt hasonló kalandom egy inasfiúval, aki — csak a hotel nevé révén tudta, mit akarok. A zegzugos régi város utcáin elvezetett szállásomig és amikor két nikkal korán akartam adni neki, mosolyogva visszautasította. Cigaretta kínáltam, mutatta, hogy nem dohányzik. Ilyen gorombák a csehek a másnyelvűek irányában.

A vasut elfut a gyönyörű fenyves vidéken, pillanatokig láthatja az ember Európa legjobb hírű posztógyárait: Svytavkában a Mose & Heinrich Löwbeer Söhne cég kéményei állanak glédiban, azután Lurie & Bauer szövőgyára. Elmegyünk egy hosszú, hosszú híd ság mellett, Svitavy (Zwittan) a neve, pirosföldű, templom áll ott a helység két végén. Három óra hosszat kell jól köépre gyalogolni, magyarázza egy utas, míg az ember kijut az utca végére. Mert a város egyetlen utca és a lakói majdnem mind egy szálig kézi szövők.

Fölbukkan romantikus tájon egy gyártelep. Hermann Pollák & Sohne vázárnyagár. A gyárhát épített falu neve: Ceska Trebova, de nincs neki falu jellege, városnak sem mondható, a gyár tisztviselőinek és munkásainak tisztán levegős lakásai állnak a helységben bolt nélkül; az üzlet helyiségeket szövetkezet pótolja. Kora hajnal volt, embert nem lehetett látni a derengésben, az egyforma házak egymáshoz simulva álltak, mint gyermekek boldog ölelésében, a ovendő társadalmat szimbolizálva.

Új utasok szállanak be. Üzleti beszélgetés. Ujságot olvasnak. Ennek végeztével eloszedik

számáikat, levelezéseiket. Nincs fülke a vonaton, amelynek ne akadnának csöndben dolgozó utasai. Tervrajzokat javítgatnak, rendeznek, számológépeket készítenek. Szénraktárak hosszú gulái minden állomáson. Műszaki emberek érkeznek a vonatra, könyvet vesznek elő — legtöbbje angol — csapágyakról vagy acélhengerekről jegyezgetnek, dolgoznak a korai reggelben, talán még nem is reggeliztek.

Látni, hogy ezek meg fogják csinálni a konszolidációt.

Aminthogy jó részben meg is csinálták már. Ma még valami pénzkrisis-féle van Csehszlovákiában; vagyondézma és jövedelemszaporulat adó miatt jajgatnak a gazdagok és a munkanélküliség problémája is nyomasztó tétele a kormányzatnak, de ahol az embernek mára régi tizfilléresből hatot visszaad a híd-rés ahol figyelmeztetik az utast, hogy ne göngyölítse össze a papírpénzt, nehogy az államnak sokat keljen belőle becserelnie, egy ilyen ország népével nagyobb problémákat is el lehet valahogyan intézni.

Azonban Prága utcájáról essék szó. Sok helyütt egészen velenceies a kövezete: fehér és piros kockákkal kirakott, szemnek kellemes járdáfigurák, amelyek között akad történeti emléket megrögzítő is. A régi tanácsház virágos erkélye alatt keresztbe rakott két kardot töviskoszoru fon egybe és fehér kockákból némán beszél a cseh fölkelők mártírsága: 21. VI. L. P. 1621.

Szemben Husz János dacos és méltóságos alakja emelkedik ki a kerek, hatalmas szoborcsoport közepén. Köröskörül a nagy forradalmár szavai: Milujte pravdu, kazdemu prejte — Adjátok meg mindenki igazát és legyetek őszinték. Legyetek egységesek — mondja egy kob-vésétt másik igazság — és soha el ne pusztultok.

Emberek csoportja áll a régi meteorológiai óra előtt, várják, hogy a Halál apró, fekete csontkezelével meghuzza a harangot, hogy kijöjenek az apostolok a zenés óramű síró-ró ütemei mellett, megrázzák és fordítgassák bábu-fejeket és a kakuk gyöngécske szíréhanját halassa.

Csak Frankfurt középkori tere, a Römerberg hasonlítható e helyhez és a prágaiak öröködnék is rá, hogy a tér régi karaktere épségben maradjon. A szép barokk Kinszky-palota frontján nincsenek üzleti boltok, ezek mind az udvarban vannak, kicsi cégtábláikat úgy helyezték el a tér felé, hogy ne zavarják a ház művészi díszbenyomását.

A Masaryk-akadémia és a többi palota ere-

deti karakterét hogy a csehek maradásáért so denfelé látni egész bizottság mellett, ügyel hozás művelete geken.

Az épít Prága utcáit. rendkívül sok való megfelelés tességét ad ezen épület emelete de elkészítése l nosok ilyen enyhítéséhez.

Monumen városban; legto a Deutsches Th ról. A faragott emelik pillanato rikai stílus lükt munkán. Egy-k és a magasságb egyet és megind A bankház alsó alatti kamrákat már majdnem szerint ehhez fo világon. Peceket ként emlegetik gyona mindjárt vagyona után ké év-zázadok óta ladjának ismerne

Prága lakos de azért forgalm mintha nyugateur kert a Moldova lo elhaladó sok ke prágaiak legföb ben a sportágban a szabadban fürd az embereken lát valami meghittség

Nincsenek n nem akadtam ilye nimzónót, aki bev vastag pamuttal h alatt készít el p

Kis csoport her nyári vászonr desek; ha fegyör lami iparosfélenek fegyör fegyver né Ezt egész termész nyilván így van területén.

Festői temet tek utolsó útjára. vany — kivonult, pergamentképu fe fehér bluzban, vö

Kisérőm meg szakmák szervezet prágai céhek hagy nulkak föl. Legutó időzé-e alkalmával tak el az előkelő zöld sapkájukban, vállukon, a cipésze fedők, szabók, aszt a marsall előtt, ak felvonulás kápráza

Az élelem sz Aki ott él és a be tudja, hol lehet ok vagy utófizetésben. A nappeli szedő álló iparról beszéle csehkrona. Ebből sülte is, aminek szerint (rosszmájua kóser e helyen) rize ban a legkedvezőbb amiért itt három jo

deti karakterére féltékenyen vigyáznak, amint-hogy a csehek általában minden műemlék fennmaradásáért sokat áldoznak. Az utcákon mindenfelé látni régi kapuk gondos restaurálását, egész bizottságok állanak a szobrász és kőműves mellett, ügyelve főképp arra, hogy a rendbehozás művelete ne ejtsen hibát a régi szépségeken.

Az építkezési munkálatok domonálják Prága utcáit. Új házak is sorra épülnek, de rendkívül sok a régi házaknak új emeletekkel való megfejlesztése. Minthogy az állam adómentességet ad ezekre és minthogy egy nagyobb épület emelete egy egész házhoz is megfelel, de elkészítése lényegesen olcsóbb, a háztulajdonosok ilyen módon járulnak a lakásínség enyhítéséhez.

Monumentális építkezések is folynak a városban; legtöbbet beszélnek a zsidó Pecseknek a Deutsches Theater közelében épülő bankházáról. A faragott kőtömböket elektromos daruk emelik pillanatok alatt toronymagasságba. Amerikai stílusú létköt ezen a csöndes, nagyszabású munkán. Egy-két parancsszó hallatszik alulról és a magasságból, a karsu vasalkotmány nyög egyet és megindul keskeny pályáján a vastorony. A bankház alsó építkezéseit, a széfeket és vizalatti kamrákat angol mérnökök vezetésével már majdnem befejezték. Hozzáértők állítása szerint ehhez fogható tíz bankház nem akad a világon. Pecseket egyébként prágai Rotsch-déként emlegetik és azt mondják róla, hogy vagyona mindjárt a Schwarzenberg hercegek vagyona után következik, akiket tudvalevőleg évszázadok óta Csehország leggazdagabb családjának ismernek.

Prága lakossága jóval innen van a millió, de azért forgalmán és külsején úgy látszik, mintha nyugateurópai világváros lenne. A sok kert a Moldova lombos, árnyas szigetei, a folyón elhaladó sok keskeny csónak (csónakázás a prágaiak legfőbb sportja és a zsidó ifjúság ebben a sportágban vezet, nem a labdarugásban), a szabadban fürdőző emberek, a háziasság, ami az embereken látszik, a cseh főváros képének valami meghittségeit kölönözi.

Nincsenek mozgó utcai árusok, én legalább nem akadtam ilyenre, de láttam utcán dolgozó himzónót, aki vevőt kioktatja, hogy a színes, vastag pamutból hogyan kell dolgozni. Percek alatt készít el párnákat, takarót, asztaldíszet.

Kis csoport megy keresztül az utcán: fehér nyári vászonruhában férfiak. Tiszta és rendezek; ha fegyver nem ment volna velük, valami iparosfélenek lehetett volna nézni őket. A fegyver fegyver nélkül baktak a fegyverekkel. Ezt egész természetesnek veszik Prágában és nyilván így van ez egyebütt is a köztársaság területén.

Festői temetést láttam, egy tutajost kísérték utolsó útjára. A tutajosok céhe — veltavny — kivonult zenekaral. díszben. Kemény, pergamentképi férfiak, alacsony cylinderben, fehér bluzban, vörös nadrágban.

Kísérőm megmagyarázta, hogy az összes szakmák szervezetei kivételes alkalmakkor a prágai céhek hagyományos egyenruhájában vonulnak föl. Legutóbb Foch marsall Prágában időzése alkalmával az összes szakmák defilíroztak el az előkelő vendég előtt, a mészárosok zöld sapkájukban, fehér kötényvel, bárdal a vállukon, a cipészek, a kéményseprők, a cserépfedők, szabók, asztalosok hosszú sora vonult el a marsall előtt, akit láthatóan megindított a felvonulás káprázatosan szép képe.

Az élelem számunkra jó drága Prágában. Aki ott él és a beszerzés csinyját-binját ismeri, tudja, hol lehet olcsón kosztolni, előfizetésben vagy utófizetésben, az nem él tulajdonos drágán. A nappali szedő — a hozzánk legközelebb álló iparról beszélék — heti keresete 450—500 csehkorona. Ebből egyszer-mászor telik libasültre is, aminek ára a Bristol kóser étlapja szerint (rosszmájuk mondják, hogy csak az étlap böser e helyen) tizenhat csehkorona, varutánkban a legkedvezőbbben számítva kilencvenhat lei. Amint itt három jó ebédet fizethet ki az em-

er. Marhasült 12—14 csehkorona, tészta 450—5 csehkorona. A koszt dolgát is a prágai utcához tartozónak vélem. Mert mi, gyöngébb valutájuk az utcai kosztot választjuk.

Repülőgépkatasztrófa Bukarest mellett

Két pilóta szönné égett. Három halottja van a katasztrófának

(Bukarest, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas repülőgépkatasztrófa történt a Bukarest mellett fekvő Beneasa repülőtéren. A kora délutáni órákban Bukarestben riasztó hírek terjedtek el a katasztrófáról. Az első pozitív értesülések csak az esti órákban érkeztek a fővárosba, amikor a bukaresti lapok külön kiadásban számoltak be a szerencsétlenségről.

Végzetes próbarepülés

Az Anglo-Amerikana léghajózási társaság nemrégiben a beneasai repülőtéren repülőgéppalómást állított fel és repülőgépeivel a Bukarest—Páris közötti személyforgalmat bonyolította le. Tegnap a „Berlin-Spad“ nevű kétszáznyolcvan lóerős gépet akarta Páris felé utnak indítani. Mintán a gépet kihozták a hangárból előbb próbarepülést végeztek vele. A repülőgép a próbautra magánutast nem vitt magával.

A társaság aviatikusai és mechanikusai közül Rigot és Roger Robeis francia aviatikusok, Epure Marin mechanikus és a társaság Bauer nevű tisztviselője foglaltak helyet a gépben. A gép pont tizenkét órákor szállt fel és körülrepülte az állomás terét. Körülbelül háromszáz méterre volt a gép a tértől, amikor a gép hirtelen merőlegesen megfordult a levegőben és nagy sebességgel a földre zuhant. A lezuhanás pillanatában a motor baloldaláról lángok törtek ki.

A benzintartály ütődött a földhöz! — kiállottak rémületen a repülőtéren várakozó szakember.

A következő másodpercben megtörtént a szerencsétlenség. A repülőgép benzintartálya a földhözsapódás pillanatában felrobbant és a motor a levegőbe repült és kigyulladt.

A lángok néhány pillanat alatt teljesen elpusztították a gépet. Egy marék hamu és néhány zörfemalkatrész maradt a hatalmas gépből.

Palesztinában lecsapolják a mocsarakat

Keren Kajemet-akció a malária leküzdésére

(Jeruzsálem, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban kapta meg a Zsidó Nemzeti Alap központi világhírdője Louis Cantor állami egészségügyi mérnök és M. Kl ngernek, az állami malária kutató-állomás vezetőjének hivatalos jelentését annak a bizottságnak a munkájáról, amely a Jezreel-völgybeli ameliorizációs munkálatokat vezeti. A jelentés szerint a Nurizban és Nahalalban megkezdett lecsapolási munkálatok a maguk nemében Palesztina legjelentősebb vállalkozásai. Mindkét vízterület teljesen maláriás volt s munka közben nyomára jutottak több falunak, melyet a malária törött el a föld színéről. Ugyan ez a veszedelem fenyegette az újabb letelepülőket is. Ezek a helyek drainage uján teljesen egészséges és lakható területekké lesznek. A lecsapolási munkálatok még nem fejeződtek be s így a kívánt hatás még nem mutatkozik teljesen.

Nahalalban óriási lápterületeket száritottak ki, de Wadi Mitweh és En Beda mellett, közvetlenül a kolónia közelében, még maradt egy rész, amelyet a telep teljes biztonsága érdekében még le kell csapolni. Ez a kis mocsaras patak a Nazareth—hantai országúttól Wadi Shamamig terjed északra dél felé és mintegy ötszáz méternyire van nyugatra a kolóniától. Fertőzött vízében moszkítókat tenyésztenek. A másik mocsaras terület, az En Beda, körülbelül másfél kilométernyire van Nahalaltól s mert itt tartják a vásárokat, csak nehezen lehetett a tulajdonosokat egészen rábírní a kiszáritásra. Ezért csak a zsidó kézben levő területeket csapolták le.

Nurizban is van még néhány nagyobb mocsár, de legtöbbjük már eltűnt, a többit még csak részben sikerült kiszáritani.

Teljesen lecsapolták a következő mocsarakat: En Samúne-tól két kilométernyire, északi

Félmiló cseresznye két ropogós vajaskiflivel két, három koronába kerül, amit az ember gyomor étvágy szerint gyorsan elfogyaszt valamelyik csöndes utcában. Szabó Imre.

A társaság személyzete, amely a repülőtérről figyelte a próbarepülést, rémületen rohant a helyszínre, ahol borzalmas látvány tárult a szemek elé. Bauer holttestét teljesen szönnééggve találták meg a repülőgép maradványai alatt. Roger Robeis pilóta tetemét súlyos égési sebek borították, az arca pedig teljesen szönnéégett. Marin Epure mechanikus pár lépésnyire a lezuhanás helyétől törött lábbal feküdt eszméletlenül. Rigot pilóta is igen súlyos égési sebeket szenvedett, de még élve találtak rá.

A sebesülteket a Filantropia-kórházba vitték, a holttesteket pedig a katonai kórház boncterembe szállították.

Marin Epure este hét órákor a Filantropia-kórházban súlyos sebeibe belehalt. Vele együtt három halottja van a katasztrófának.

Az égő fülke foglyai

Rigot pilóta a Filantropia-kórházban, amint magához tért, elmondotta a szerencsétlenség borzalmas részleteit. Szerinte a motornak valamilyen gyártási defektusa támadt, amit a hangárban nem vettek észre és így történt, hogy a motor háromszáz méternyi repülés után felmondta a szolgálatot.

— A zuhanás pillanatában én és Epure kiugrottunk a gépből, Epure a lábát törte, én pedig az égő gép mellé zuhantam és súlyos sebeket szenvedtem. Bauer és Robeis a személyzártató fülkében ültek, ahonnan lehetőség kimenekülni, mert a fülke valóságos zárka. Így égtek szönné az égő fülke utasai.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a gép a dektus idején igen csúszkés magasságban volt a földtől és így sikerült két pilótának kiugrania. A defektus okára és a felelősség megállapítására vonatkozó vizsgálat megindult.

irányban a kolóniától. Egykori pusztító hatására jellemző, hogy az arabok „a halál forrása”-nak nevezték. Földalatti csatornázással kiszáritották. A kolóniától másfél kilométernyire levő En Sheikh nevű terjedelmes lápot is ugyanazzal a módszerrel csapolták le. A több forrásból táplált En Moldova hatalmas lápterületét, mely állandóan talajvíz alatt volt, földalatti kanálisok útján gyűjtőmedencébe vezették le. Azonkívül kiszáritották a Gideon-forrás melletti lápot En Harodban. Befejezték a Tel Joszéf és Kfar Jecheszkel, valamint Geva és Béth Alpha melletti mocsarakat is. Végeredményben az ország maláriás területének már háromnegyed részét egészséges, lakható és termékeny területté változtatták át.

— Az „Ellenzék” és az erdélyi kolónia. „Csödöt mondott az erdélyi cionisták palesztinai telepítése főcím” és még hangzatosabb alcímek alatt az „Ellenzék”-ben egy cikk jelent meg az erdélyi kolóniáról. Csodálkozással tapasztaltuk azonban, hogy a címben beigért leleplezésekről egyetlen komoly és megbízható adat nincs a cikkben, mely az „Ellenzék” saját feltevésein és tendenciózus következtetésein kívül egész sereg tudatos tévedést tartalmaz. Az igazság ugyanis az, hogy épp azon a Nemzeti Alapvilágkonferencián, melyen az „Ellenzék” leleplezéseinek meg kellett volna történniök, olyan határozatokat hoztak, amelyek véglegesen biztosítják a virágzásnak induló kolónia telepeseinek érdekeit.

— Krupp gépeket szállít Oroszországba. Moszkvából jelentik: Hetekkel ezelőtt a Krupp-művek és a szovjet megbízottja között tárgyalások indultak meg abbel a célból, hogy a Krupp-koncern nagyobb földterületet bérel a Don-vidéken. A tárgyalások eredményre vezettek, úgy hogy Kruppék megbízottja a napokban Oroszországba utazott a szerződés aláírása végett. A megbízottal egyidőben a Krupp-művek vezetősége ötven vagon gazdasági gépet indított Oroszország felé.

Belgium szerint a megszállás záloglevél, amelyet be lehet váltani

A belga és az angol álláspont közeledése

(London, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugy az angol-francia, mint a német sajtó érdeklődését a belga válasziggyék köti le. A jegyzék részletei csak most kerültek nyilvánosságra. Kiténik, hogy a belga kormány is igyekszik a gyakorlati megoldást keresni és a szövetségesek megegyezését létrehozni. A válasz első része megjegyzi, hogy az angol jegyzéknek az a része, amely szerint Belgium nem tett megjegyzést a Németországhoz intézendő angol választervet szövegére, félreértésen alapszik. A belga kormány soha sem tekintette — mondja a jegyzék — megváltozhatatlannak a jóvátételi kérdés megoldására vonatkozó kezdeményezést. Amikor a belga kormány elhatározta a Ruhr-vidék megszállását, egyszerűen végrehajtotta a szövetségesek részéről korábban tervezett intézkedéseket. A megszállásról folyt eszmecsere során nem került szóba annak törvényessége. A jegyzék utal arra, hogy a meg-

szállás folytatása nem egyéb, mint záloglevél, amely erejét abban a pillanatban elveszti, amikor Németország részéről a passzív rezisztencia megszűnik.

Igy a jóvátételi kötelezettségek teljesítése maga után vonná a Ruhr-vidék kiürítését. A jegyzék ezután a prioritás kérdéssel foglalkozik, szembeszáll az angol állítással, hogy Belgium a záloglás terén máris előnyösebb elbánásban részesült. A jegyzék végül megállapítja, hogy a versaillesi szerződésben a Belgiumnak megítélt elsőbbségi jogokat korlátozták, mindamellett beleegyeztek a prioritás kérdésének újabb megbeszélésébe. Kifejti még, hogy az angol jegyzék állítása nem felel meg a valóságnak, mert Belgium szövetségesei rovására nem kapott nagyobb összegeket a jóvátételből, mint amilyenek megkapták. Legvégül pedig azt hangsúlyozza, hogy Belgium e kérdések rendezéséről szívesen tárgyalna Angliával.

„A béke és jólét útja”

München, aug. 29. Stresemann kancellár a „Neueste Münchener Nachrichten” munkatársának kijelentette, töves az a felfogás, hogy a szociáldemokraták a jövőben nagyobb befolyást gyakorolnak a kormányzásra. Az új kormány belpolitikájára megjegyezte, hogy a fizetések arányait a békeárral nem lehetnek reális arányban. Minden olyan törekvést, amely az ország rendjének és békéjének fölbontására irányul, a legszigorubb eszközökkel fogja a kormány elfojtani. Kifelé a meg-

egyezés útját egyengetik s még súlyos áldozatok árán is hajlandók a végleges béke megteremtéséhez hozzájárulni.

Stresemann a „Daily Graphic” müncheni tudósítójának is nyilatkozott, aki előtt azt hangsúlyozta, hogy Franciaország, Anglia és Németország közötti megértés az egyetlen útja a békének és jólétnek. Tegyük lehetővé Németországnak, hogy részt vállaljon a válság megoldásában, akkor az új Európa gyorsan felépül.

Bethlen Genfbe indul

Budapest, aug. 29. Bethlen miniszterelnök tegnap este a fővárosba érkezett és még ezen a héten tovább indul Genfbe.

Berdmann — a Birodalmi Bank elnöke

Berlin, aug. 29. Havensteinnak, a Birodalmi Bank elnökének lemondása még nincs elintézve. Utódjául Berdmann volt minisztert emlegetik.

Végetért a görögországi sztrájk

Athén, augusztus 29. Az általános sztrájk végetért, miután a kormány visszavonta a szervezetek feloszlásáról szóló rendeletét.

Műfordítások magyarból jiddisre

Madách, Ady, Babits, Ujvári, Sas, Szabó és Kaczer munkáit lefordítják jiddisre.

(Bécs, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Attól a naptól kezdve, mikor Salom Asch darabja színrekerült Reinhardt berlini színpadján, a jiddis irodalom emancipációját többé eltagadni nem lehetett. A nagy zsidók átlépték a nyugati kínai falát és most már nemcsak a könyv, de a rivalda is odakínálta magát. Ez csak egy platonikus plusz volt és pusztán azért kellett, mert az írónak kell az idegen nyelv levegője is. A hazai tőr, ahol a jiddis kultúra életre kelet, Varsóban és Newyorkban már óriási lehetőségeket teremtett, a jiddis színházak hirtelre messze elkerült és ma már a világ legnagyobb színházai között emlegetnek sok zsidó színházat is. A jiddis irodalom befogadóképessége óriásivá nőtt. A világ minden kultúrnyelveről fordítják át az értékeket és Shakespeare-től kezdve a legmodernebb aktivistákig ma már a világirodalom java termése megjelent jiddisul.

A jiddis irodalom vezető egyéniségei nagy gondtal és lelkiismeretességgel kezelik ezt a kérdést és figyelmüket nem kerüli el egyetlen igaz irodalmi érték sem. Salmen Rejsin, a hírneves esszéíró és enciklopedista, aki élen áll a zsidó irodalmi törekvéseknek, még a múlt esztendőben felszólította Holder Jozsefet, a Budapesten élő jiddis költőt, aki a mai zsidó lírának egyik nagytehetsége, hogy a modern magyar irodalom új alkotásaival ismeresse meg a jiddisnyelvű zsidóságot és így elsőként fordítsa le Ujvári Péter még eddig jiddisul meg nem jelent munkáit. Holder ekkor fordította le Ujvári drámáját, a „Leviathan”-t, majd lefordította Kaczer Illés „Gelen ember akar lenni” című drámai színdarabját. Holder közben a maga költészete mellett ál-

landóan versfordításokon is dolgozott és Ady, Babits és több kitűnő magyar költő munkáiból több kötetre való műfordítást állított össze.

Salmen Rejsin most újabb kéréssel fordult a zsidó postához. Arra kéri Holdert, hogy fordítsa le Madách Imre grandiózus művét, az Ember tragédiáját. Holder örömmel vállalta ezt a nehezes feladatot és értesítette Rejsint, hogy jelenleg Ujvári Matronitáját fordítja, így ennek a munkának befejezéséig várni kell. Ezenkívül tervbe vette Sas László most megjelent pagykoncepciója regényének, az „Isten lábánál” című mesének jiddisre való lefordítását. Holder az Ady fordításaival már bebizonyította nagy képességeit, mert a francia, angol és jiddis fordítások között az ő versei adták vissza eddig is legművészebben, változatlan szépségeikkel Ady művészetét.

Nem hívják be a volt osztrák-magyar tisztet

Csak azok vonulnak be, akiknek már a beosztásuk megvan

(Kolozsvár, augusztus 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két héttel ezelőtt bukaresti katonai körökből az a hír terjedt el, hogy a hadügyminisztérium tervbe vette a volt osztrák-magyar hadsereg kötelékében szolgált román állampolgár tisztnek, akik a román hadseregben még szolgálatot nem teljesítettek, négyhetes fegyvergyakorlatra, illetve kiképzésre való behívását. A hadügyminisztérium a behívás időpontját október elsőjére állapította meg. Miután nemcsak a volt osztrák-magyar hadsereg tisztjei, hanem a románság között is sokan vannak olyanok, akik az impérium átvétele óta katonai szolgálatot nem teljesítettek, a rendelet érthető izgalmat okozott, annál is inkább, miután a négyhetes fegyvergyakorlatra a tartalékos tiszteknek saját költségükön beszerzett teljes felszereléssel kellett volna bevonulniuk.

Azóta a behívásról, amelyet hivatalosan nem erősítettek meg, semmi újabb hír nem érkezett. Érdeklődtünk e kérdésben a katonai ügyosztály vezetőjénél, Béres János városi tanácsosnál, aki kijelentette, hogy a kolozsvári katonai ügyosztály, amely elsősorban illetékes a behívórendelet közléstételére, mindezekig e tekintetben semmiféle rendeletet nem kapott, ilyenről tudomása nincsen és így valószínűnek tartja, hogy a fegyvergyakorlatra való behívás híre valami tévedésen alapul.

Érdeklődtünk magasrangu katonai személyeknél is és azt az információt kaptuk, hogy a hadügyminisztériumban tényleg volt szó a volt osztrák-magyar tisztnek, akik a román hadseregben még nem szolgáltak, néhány hetes kiképzésre való behívásáról. A hadügyminisztérium azonban, tekintettel a tiszték nagy számára, a tervet később elejtette, illetőleg olyan értelemben módosította, hogy egyelőre csak azokat hívják be, akiknek rangját a román hadseregben a hadügyminiszter már elismerte és így valamely csapattestnél már beosztásuk van. Ezek a tiszték személyre szóló behívót fognak kapni. Az osztrák-magyar hadseregben szolgált többi tiszték kiképzését, kiknek rangját még nem ismerték el, így beosztásuk sincs, a minisztérium későbbi időpontra halasztotta el.

— Zsidó tanítók kongresszusa. Nagyváradról jelentik: Az erdélyi és bánági zsidó tanítók egyesülete ma tartotta meg kongresszusát Nagyváradon. A városháza dísztermében mintegy negyven tanító jelent meg. A kongresszust délelőtt tíz órakor nyitotta meg Freu Lajos kolozsvári igazgató-tanító. Utána Friedlár terjesztette elő jelentését. Ezután a gazdasági javaslatokat vitatták meg. Az elnökség határozati javaslatot terjeszt elő, mely javasolta, hogy fizetésük fejében huszonöt százalékkal többet követeljenek, mint amennyit az állami tanítók kapnak. A többkövetelést a fokozottabb munkálatteljesítmény indokolja meg, amennyiben a zsidó tanítók nemcsak román, de héber nyelven is tanítanak. A javaslatot elfogadták azzal, hogy ezirányban megteszik a szükséges lépéseket a hitközségekkel. Amennyiben kéréseiket nem teljesítik, el fogják hagyni állásaikat. A nyújtott kérdésben határozat után. A határozat szerint valamelyik biztosító társaságnál testületileg biztosítják magukat. A kongresszus az esti órákban ért véget.

Nagy occasio!

Harisnyák, keztyűk, kűtött kabátok eredeti gyári áron árusítatnak a

SPORT

kűtött-szővött áruházban, Cluj
Cal. Reg. Ferdinand 16.
Állami hivatalnokknak külön engedmény

Leszállított árak

Ocassió árak!

Heller,
Weisz & Molnár
cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.

Schroll siffonok 37 L-től

Mintashatásztok 45 L-től

ruhavásznak, grenadinok,
epongek előrehaladott
idény miatt mélyen
leszállított ár-
ban!

HI

Országban és külföldön
Rador Publicitate
hirdetési iroda v.
Az Uj Kelet az egyetlen
napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek
jelentőségével enged
Elfizetési árak: Egy
félre 320 lei,
Felelés szerkesztő: Ma

Ma
Heltai
egyike, a
ismer, mo
meg apját
vére volt
Tivadarna
mutatja n
terét, amé
hez. A ve

Egyszerű em
És nem hag
Se pénzt, se
Legyen emlé
Túrte, hogy
Sokszor de
Órult, ha v
És nem szil
Ha ijesztett
Kezem meg
A szive egy
Mért nem le
Mint az ap

Halk, széks
A bánat fál
Sok élet, so
Az élet nék
Száz keserű
Kegyetlen, i
Órok homok
Sokat bántó
De sohasem
Férfi volt, b
A sok bajt
Mért nem t
Mint az ap

Mikor az lá
Lázadózn
Meghalt, m
Senkitem á
En istenem,
Add, én is
Ejjel, sőtél
Buszken, m
Mikor az e
Haljak meg
Egy vén d
És senkire
Mint az ap

— A pénzüg
tianu Vintila p
melegatogaja Pé
személyesen győz
tozó törvények
Kolozsvárt is, a
dótség fogja felk
kedők és iparosok
— Szeptem
mélyazonossági
hogy a belügym
amelynek értéke
személyazonossági
képes igazolványo
értesülése szerint
Kolozsvarra.

— A cioniz
nista szervezett
Gerhard Holdheim
a tere ez az el
nemzeti mozgalom
makkal kimerítben
tárgyalja a cioniz
vezeti kérdéseit, m
népjóléti probléma
nek az a zölve, a
ciálisan zsidó visz

HIREK

Armaniában és külföldön az „Uj Kelet” részére Károly Rádor Publicitate (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.
 Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a ferrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 li) félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
 Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

Apám

Irtai: Heltai Jenő

Heltai Jenő, a legjobb magyar írók egyike, akit a közönség vidám írásaiból ismer, most egy komoly verssel emlékezik meg apjáról. Heltai apja, Herzl József fiére volt a nagy zsidó vezérnek, Herzl Tivadarnak. A finom vers jellemző erővel mutatja meg a költő atyjának nemes karakterét, amely sokban hasonlított Herzléhez. A verset itt közöljük:

Egyszerű ember volt apám
 És nem hagyott semmit se rá,
 Se pénzt, se nevet, se tanácsot,
 Legyen emléke mindig áldott.
 Túrta, hogy járjak szabadon,
 Sokszor de balga utamon,
 Örült, ha vakmerőn repültem
 És nem szidott, ha télen ültem.
 Ha ijesztett a meredek,
 Kezem megfogta, Szeretett.
 A szíve egy volt a szívemmel,
 Mért nem lehettem olyan ember,
 Mint az apám?

Halk, szűkszava volt és szerény,
 A bánat fátyla volt szemén,
 Sok élet, sok halottat gyászolt.
 Az élet néki pusztaság volt,
 Száz keserűség pohara,
 Kegyetlen, izzó Szahara,
 Örök homok, kevés oázis.
 Sokat bántották. Én is, más is.
 De sohasem panaszkodott,
 Férfi volt, bátor, bölcs, nyugodt.
 A sok bajt elviselte mégis,
 Mért nem tanultam tőni én is,
 Mint az apám?

Mikor az ideje tetelt,
 Lázadozón nem feleselt,
 Meghalt, mikor meghalni kellett,
 Senkisémet állt az ágya mellett.
 Én istenem, ha menni kell,
 Add, én is így mehessen el,
 Éjjel, sötétben, észrevétlen,
 Büszkén, magamban, ahogy éltem.
 Mikor az élet menekül,
 Haljak meg én is egyedül,
 Egy vén díványra ráborulva
 És senkire sem rászorulva,
 Mint az apám.

— A pénzügyminiszter Erdélyben. Bra-tianu Vintila pénzügyminiszter a napokban meglátogatja Erdély nagyobb városait, hogy személyesen győződjön meg a rezortjához tartozó törvények végrehajtása felől. Utbajei Kolozsvárt is, ahol nagyobb kereskedőküldöttség fogja felkeresni, hogy előadja a kereskedők és iparosok sérelmeit.

— Szeptemberben állítják ki az új személyazonossági igazolványokat. Megírtuk már, hogy a belügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében mindenkinek fényképes személyazonossági igazolványt kell váltani az eddigi személyazonossági igazolványok helyett. A fényképes igazolványok blankettái a bejelentőhivatal értesülése szerint szeptember elsején érkeznek meg Kolozsvarra.

— A cionizmus kézikönyve. A berlini cionista szervezet megbízásából most adatta ki dr. Gerhard Holdheim a cionizmus kézikönyvét. Ezen a terén ez az első nagy munka, mely a zsidó nemzeti mozgalom körébe tartozó összes problémákkal kimerítően foglalkozik. A kézikönyv épügy tárgyalja a cionizmus ideológiai, politikai és szervezeti kérdéseit, mint a pénzügyi, munkaszervezési, népjóléti problémákat. Különösen kimerítő a könyvnek az a része, amely Palesztina általános és speciálisan zsidó viszonyaival foglalkozik.

— Bulgária válasza Oroszországnak. Szófiából jelentik: A bolgár kormány elküldte válaszáat az orosz kormányának a szófiái vöröskereszt misszió kiutasítása ügyében hozzátüntetett jegyzékére. A bolgár kormány visszautasítja azt a vádat, hogy ellenséges magatartást tanúsított a vöröskereszt misszióval szemben. A bolgár kormány állandóan előmozdította az orosz menekültek repatriálását. Az orosz misszió rágalmozó akciót indított a bolgár kormány ellen és politikai propagandát fejtett ki, ezért volt szükséges a kiutasítása. A bolgár kormány folytatja a repatriálást Nansen dr. közvetítésével, de ha szükséges, hajlandó más vöröskereszt delegátus kirendelését megengedni, hogy a Várnában levő ezernégyszáz orosz menekült hazamehessen.

— A német szénárak ötven százalékkal a világparitáson felül. Berlinből jelentik: Németországban a szénárak a világpiaci szénárakival szemben ötven százalékkal emelkedtek.

— Félmillió dinárt sikkasztott egy hadnagy. Belgrádból jelentik: Pervanov Luka gyalogos hadnagy, a tetovói helyőrség gazdasági tisztje, az utóbbi időben feltűnően fényűző életmódot folytatott. A katonai parancsnokság tegnap pénztári rovancsolást végzett Tetovón és megállapította, hogy Pervanov rövid idő leforgása alatt több mint félmillió dinárt sikkasztott a katonai pénztárból.

— Kilakoltattak egy kolozsvári román iparost. A lakáshivatal megszüntetése óta napirenden vannak Kolozsváron a kilakoltatások, melyekre a redái perrendtartás hatvanhatodik szakasza ad jogot a törvényszéki elnököknek. E paragrafus alapján történt tegnap egy kilakoltatás a Szentegyház-utca 40. számú házból, ma pedig egy román vendéglőst tettek ki az utcára. Rád László szakács, a Moldován-féle étterem bérlője július 28. óta lakik a Majális-utca 1. alatt. Ezelőtt egy Teleki-utcai házban volt lakása, melyet azonban az állam vásárolt meg s onnan az összes lakóknak ki kellett költözniük. Rád László a Majális-utcaiában Moldován háztulajdonos beleegyezésével egy szobás lakást kapott. Mikor a lakás régi lakója, Steiner János kiköltözött, Rád szerződést kötött a tulajdonossal és az egyszobás lakást elfoglalta. Nem tudta, hogy a szobára dr. Petean ügyvéd is reflektál, aki a Pap-utca sarkán levő házat azzal a feltétellel adta el, hogy a vevő a házba beköltözhetik. Petean ügyvédnek arról kellett gondoskodnia, hogy az új gazda beköltözhesen a házba. Ezért a régi lakókat másutt kellett elhelyeznie s erre a célra Rád László egyszobás lakását szemelte ki. Be is adta kérvényét a törvényszékhez, mely legutóbb azt az ítéletet hozta, hogy további intézkedésig mindenki a helyén marad. Ma azonban a Majális-utcai házban megjelentek a hatóság emberei és Rádot három gyermekével együtt kilakoltatták.

— Óriási árvíz Délindióban. Londonból jelentik: Kalkuttai jelentés szerint Délindióban hatalmas árvíz volt, amely hetven négyzetkilométer területet elöntött. Kétszáznegyven ezer ember maradt fedél nélkül.

— Mi ujság a Marson? Londonból jelentik: Egy angol csillagász, P. M. Ryves, aki néhány esztendő óta a Mars tanulmányozásának szentelte munkásságát, a „Daily Mail”-ben érdekes új megfigyelésekről ad számot. Jelentése szerint a Mars sötét foltjai, melyedesei, magaslatai, úgynevezett „csatornái”, „tengerei” és „sivatagjai” a legutóbbi esztendőben jelentősen megváltoztak. Megváltoztatta alakját, például, a Syldie Majoroknak nevezett terület, amelynek eddigi alakja egy oldalkinövés által állítólag négyzet alakúvá változott. Megsötétedtek a „tengerek”, különösen a Lacus Soli nevű, amely eddig alig volt észrevehető. Reszben kiszélesedtek és erősebben láthatóvá váltak a „csatornák” is. E jelenségek okairól az angol csillagász nem számol be.

— D'Annunzio önkéntes száműzetéséből visszatér Rómába. Rómából jelentik: A lapok közlik, hogy D'Annunzio legközelebb véget vet önkéntes száműzetésének és Rómába költözik. E hír mellett szól az a tény, hogy Mussolini miniszterelnök abrudói utazása során az a kívánságát fejezte ki, hogy szeretné, ha a közte és D'Annunzio között lévő ellentéteket kiküszöbölnék.

— Az Uj Kelet roshasánai száma. Roshasánára, a zsidó ujezentendőre, az Uj Kelet ünnepi számot ad. A roshasánai Uj Kelet a rendezési bizottság nagyobb példányszámban fog megjelenni a gazdag, változatos tartalmával kimagasló esemény lesz az erdélyi sajtó életében. Az irodalmi és tudományos rész mellett az ünnepi szám értékét közgazdasági rovata is nagyban fogja emelni, amely Erdély minden jelentősebb ipari és kereskedelmi vállalatának közleményeit fogja hozni. Tekintettel arra, hogy az Uj Kelet ünnepi száma nagy terjedelemben fog megjelenni, melyre a kiadóhivatal hatalmas hirdetési akciót indít, jó lesz, ha az Uj Kelet kereskedő- és iparos olvasói máris igyekeznek hirdeteiket elhelyezni, nehogy kimaradjanak a reprezentatív roshasánai számból.

— Beiratkozás a kolozsvári Tarbut-gimnáziumba. A kolozsvári Tarbut fia- és leánygimnáziumban a beiratások szeptember másodiká és tizennegyediké között lesznek. Az igazgatóság tudomására hozza minden érdekeltnak, hogy az alább következő pontok pontos betartásához szigorúan ragaszkodik. 1. Az előjegyzést semilyen körülmények között nem tekint beiratkozásnak. Csak azokat tekint az intézet beiratkozott rendszeres növendékeinek, akik az alább következő feltételeknek mindenben megfelelnek: Szeptember 2—14. között minden tanuló, aki a Tarbut-gimnáziumok rendszeres tanulója akar lenni, feltétlenül hozza magával a következő okmányokat: a) születési bizonyítvány, b) újraoltási bizonyítvány, c) az utolsó osztály bizonyítványa. Azok a tanulók, akik ennek eleget nem tesznek, elesnek a végleges beiratkozástól és helyüket szeptember 14-én más jelentkező növendékekkel tölti be az igazgatóság. 2. Minden növendék, akár volt előjegyzve, akár nem, akár volt növendéke az iskolának, akár nem, a beiratásért kérvényt tartozik beadni az igazgatósághoz. Kérvényminta mindenkinek rendelkezésére fog állani az irodában, ahol azt a jelzett napokon, az ünnepnapi kivételével, 8—12 óra között kitölthetik és benyújthatják. 3. Azok a tanulók, akik az I. osztályban két tárgyból, a II.—VIII. osztályig egy tárgyból kaptak elégtelen osztályzatot. 1923 szeptember 10-ig az igazgatóságokhoz nyújtsák be román nyelven írt, a javítóvizsga iránti kérésüket. Azok a tanulók, akik az I. osztályban három tantárgyból, a II.—VIII. osztályig két tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot és három főtárgyból legalább bűne osztályzatuk van, az Inspektor Sef urhoz címzett románnyelvű kérvényeiket 1923 szeptember 5-ig ugyancsak az igazgatóságokhoz nyújtják be. Kérvényekre 1 lei 25 bani bélyeg teendő. A kérvényekhez a Min. Instr. 11101—923. számú rendelete értelmében 150 lei vizsgadíj melléklendő. A javítóvizsgát szept. 16—21. között lesz. 4. Azok a tanulók, akik más intézetből jönnek és különböző vizsgát kénytelenek tenni, ez irányú román nyelven megírt és 1 lei 25 bani bélyeggel ellátott kérvényüket az Inspektor Sef urhoz címezve 1923 szeptember 5-éig az igazgatóságokhoz tartoznak benyújtani. A Min. Instr. 11101/923 sz. rendelete alapján a különböző vizsga díja 100 lej az összeg a kérvényezés alkalmával fizetendő. Különböző vizsga 11—17. között lesz. 5. Azok a növendékek, akik az I. osztályba jelentkeztek előjegyzésre, tartoznak 1923 szeptember 2-án reggel 8 órakor az intézetek igazgatóságánál jelentkezni, hogy a román kurzusukat megkezdhesék. A kurzus díjmentes, de mindenkinek kötelező, mert felvételi vizsgát kell tenniük. A felvételi vizsga tárgyai: a) Írásbeli a román nyelvből, mely egy oldalas diktálásból áll. b) Egy negyedik elemi osztálynak megfelelő számtani feladat. c) Olvasási gyakorlat. Az olvasott résznek a növendék el kell hogy mondja a tartalmát és tanúságot kell tegyen nyelvtani ismereteiről.

— Leégett a nápolyi bankjegynyomda. A nápolyi bankjegynyomda, ahol a Banca di Napoli és a Banca di Sicilia bankjegyeit nyomtatják, leégett. A tüzoltóságnak többórás megfeszített munka után sikerült a nagymennyiségű kész bankjegyeket megmenteni, ellenben az egész gépbereendezés és az óriási papírraktár teljesen leégett.

— Rablótámadás Orsova mellett. Orsováról jelentik: Halster Mihály és Kner Ignác orsovai mézárások kora reggel Mehádiára indultak. Halster kőfogatu kocsival elől ment, míg Kner egyfogatun üggett utána. Egyszerre csak lövések

dördültek el és Kner lefordult a kocsirol. Utan-állók támadták meg a mézárásokat. Halster, ki elől haladt, a lovak közé csapott és ily módon sikerült elmenekülnie. Kner eszméletlen állapotban ott maradt, úgy szedték fel a később arra haladó emberek. A súlyosan sebesült mézárókat az orsovai kórházba vitték, hol rögtön operációt végeztek rajta. Orsova és Mehádia között már hosszabb idő óta rablóbanda garázdálkodik, az támadta meg és fosztotta ki a mézárókat.

— Októberben lesz a rákosszentmihályi tömeggyilkosság főtárgyalása. Budapestről jelentik: A rákosszentmihályi tömeggyilkosság büntjében a pestvidéki törvényszéken serényen folyik a vizsgálat munkája. Az ügyészség vizsgálati indítványa négyrendbeli gyilkosság és gyilkosságban való bűnrészeség, rablás, zsarolás, közokirathamisítás, sikkasztás és lopás címén kéri a nyolc letartóztatott vizsgálati fogságának fentartását. A vizsgálóbíró az indítványt magáévá tette és elrendelte a vizsgálati fogságot Molnár Tóth József és bűntársai ellen. A letartóztatottak részletes kihallgatása után most a tanúkihallgatások folynak, úgyhogy a rendkívül érdekesnek ígérkező bűnper főtárgyalása októberben megkezdődhet.

— Angliában huszezerrel emelkedik hetenként a munkanélküliek száma. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma hetenként huszezerrel emelkedik. A munkügyi miniszter számítása szerint karácsonyra több mint kétfélmillió lesz a munkanélküliek száma.

— Elfogtak egy veszedelmes betörőt. Tegnap este Németi detektív egy gyanús külsejű fiatalemberre lett figyelmes a szatyéren. Igazolásra szólította fel, a fiatalember azonban igazolás helyett futásnak eredt. A detektív rövid hajszá után elfogta és a rendőrségre kísérte, ahol a fiatalember bevallotta, hogy József Lajosnak hívják és több apró betörést követett el. Néhány hónappal ezelőtt a magyar határon szökött át Romániába. Zilahon ezerhatszáz lejért egy ismerősétől román iratokat vásárolt és ezekkel segítségével alkalmazást kapott egy zilahi kereskedésben. Két hét után nyolcezer lejt lopott el gazdájától és Kolozsvárra szökött. Itt apróbb betörésekből tartotta fenn magát. A rendőrség a szigurancaának adta át.

— Újévi üdvözlések megváltása a Keren Kajemet javára. A közelgő roshasána ünnepe alkalmából a Keren Kajemet erdélyrészi irodája azzal a kéréssel fordul Erdély zsidóságához, hogy a szokásos üdvözléseket a Keren Kajemet javára váltásuk meg. Azok névsorát, kik a roshasána üdvözléseket megváltották az Uj Kelet ünnepi száma fogja közölni. A megváltási díj 30 lej. Ez összegért a lap egy-egy példányát is elküldeni az iroda arra a két címre, melyet az összeg behajtásakor vele közölnék. Akik több címre akarják küldeni az Uj Kelet ünnepi számát, azok minden további számért 3—8 lejt fognak előzetesen befizetni. Ünnepi számunk gazdag és változatos tartalommal fog megjelenni.

— Német vadászkutyákat exportálnak Amerikába. A német vadászkutyák a háború alatt az egészségügyi szolgálat terén különösen beváltak. Amerikában különösen kedvelik ezeket a nagy-szerű kutyákat s az utóbbi időben nagyban exportálják az újvilágba és az európai utjakról visszatérő amerikaiak is mind gyakrabban viszik magukkal a német vadászkutyákat. A „President Arthur“ legutóbb harminc német vadászkutyát vitt Brémából New-Yorkba. Ennek a nagyban fejlődő kutyá-exportnak egyik titka különben abban rejlik, hogy a vadászkutyák Németországban jóval olcsóbbak, mint Amerikában.

— Hogyan nevétteti meg Chaplin a világot. A népszerű Charlie Chaplin legutóbb egy amerikai újságíróknak unterjut adott, amelyben világsikerének titkáról egyetnást elárult. Többek között a következőket mondotta: A tréfacsinálás igen komoly mesterség. Alapos tanulmányozást és koncentrált megfigyelőképességet követel. A kómikus egész tiszte abból áll, hogy tudnia kell, mi nevétteti meg az embereket s miért nevetnek egy-egy tréfán, mőkán. Kiváló pszichológus kell, hogy legyen valaki, míg nagy sikereket ér el, mint jó komédiás. Minden ember szívesen nevet. Akinek ne-

vettetés az tiszte, annak mindenekelőtt tudnia kell, hogyan tudja a legtöbb embert megnevetetni. Az amerikai, angol és francia közönség egyaránt szereti a groteskséget. Még néhány évvel ezelőtt nem tudtuk, hogy a kínainak is van érzéke a humor iránt. Komoly tudósok azt vitatták, hogy a kínai sohasem nevet, legfeljebb csak mosolyog. Nos megmondom önnek, mi az oka annak, hogy a „Mutual Corporation“ olyan horribilis gázsit fizet nekem. Nem azért kapom ezt a fizetést, mert az amerikaiakat megnevettem, hanem azért, mert az, amivel az amerikaiakat nevetésre bírom, a Jancsekiang folyó mentén lévő kis falvak és városok mozgósíthatóságában ugyanazt a hatást éri el; az ünnepléses japánokat épügy megnevettem, mint a konstantinápolyi törököt s az orosz muzsikát a vutkírásztán kopekkeit mozira költi, mert szeret nevetni. A film segítségével egy egész különös természeti jelenséget fedezett föl a tudományos kutatás; sikerült megállapítani azt a közös valamit, ami a világon minden egyes embert egyaránt nevetésre ingerel.

* Désen angol, cseh női kabátposztók, plüssök, szövetek, vásznak és menyasszonyi kelen-gyékülönlegességek. Férfi télikabát, raglán, mikró és ruhaposztó óriási választékban. Gyermek-intézeti felszerelések Erdélyben a legolcsóbban beszerezhetők Biró József cégnél Désen.

* Elhájásodás, köszvény és cukorbetegség esetén a Ferenc József keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.

* Ha gummi-övszert vásárolunk, ne fogadtunk el mást, csak „Ollá“-t.

* Utazásra el ne feledjünk Diana sósto szeszt magunkkal vinni. Általa egyszerű szolgálat folytán megmenekülni a gyakori rosszullettől.

* Advokati dr. St. Chereches-Rotaru & Ioan St. Popescu ügyvédek, Bucuresti, Calea Victoriei Nr. 124. I.

JEAN KANNER
román grotesk komikus és
JAULUSZ MORINI
magyar-német humorista
zsargon duettje
jelenetikus sikert arat estenként a
KÖZPONTI BAR
fényes műsorában
Előadás kezdete este fél 10 órakor
Beleptől személyenként jegyáddal együtt 20 lei
Rendes éttermi étlap árak

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KOTÓTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

KÖTÖTT-
SZÓVOTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZAM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Közgazdaság

A Sfatul küldöttsége a pénzügyi rezortban. A kolozsvári Sfatul Evian elnök vezetésével ma egy Schwartz Jakab, Szele Márton, Somlyai, Somogyi Miksa, Hintz, Tufli és Flórából álló küldöttsége megjelent a pénzügyi rezortban azzal a szándékkal, hogy megkeressék Sjominescu vezérigazgatót és arra kéri, eszközölje ki a minisztérium-nál, hogy az adók beszedését halasszák el és engedjenek a kereskedők számára részlettörlesztést. A vezérigazgatót azonban nem találták hivatalában, ahova csak pénteken fog megérkezni. Eddig azok az adófizetők ellen, akiket végrehajtás terhe mellett figyelmeztettek az adó nyolc napon belül való megfizetésére, hatósági eljárás nem indítottak meg.

Szerbiában szabad a téglá behozatala. Belgrádból jelentik: A pénzügyminiszter rendelkezést adott ki, amely szerint azok, akik külföldön rendelnek téglát és cserepet, vámentességet élveznek, ha a téglát és cserepet előre elkészített tervek szerint építendő házakhoz használják fel. Ezeknek nyilatkozatot kell aláírniok arról, hogy a külföldről behozott téglával és csereppel nem kereskednek.

A kamara clearing-irodája. Kolozsvár kereskedői még mindig élénken foglalkoztatja a kereskedelmi és iparkamara clearing-irodája, amely működését egyelőre felfüggeszteni volt kénytelen. Ma már, értesülésünk szerint, a kamara is belátja, hogy presztízsenek megcsorbulása nélkül mint hivatalos kereskedelmi fórum nem rendezkedhetik be üzletekre. A befektetések azonban olyan nagymértűek és a clearing-iroda védelme eddig oly kicsiny volt, hogy a kamara most már csak jelentős anyagi veszteséggel vonulhatna vissza. Ezt elkerülendő, megpróbálkozik továbbra is az iroda számára működési engedélyt szerezni. Eelőből a kamara egyik tekintélyes vezetője Bukarestbe utazott.

A kereskedők tiltakozása. A kereskedők legutóbbi kolozsvári gyűlésükön, mint ismeretes, magukévá tették Somogyi Miksának, a Sfatul titkárnak azt az indítványát, hogy a parlamenti ülések megnyitása alkalmával monstreküldöttség menjen Bukarestbe és ott tiltakozzon a kereskedők és iparosvilágra sérelmes és az ország konsolidációját hátráltató újabb törvények és rendelkezések ellen. A tiltakozó akció megszervezése céljából a Sfatul vezetősége elhatározta, hogy legközelebb propagandautra megy.

A tűzifa-közszállításokat nem szüntetik be. Az Erdélyi Faegyesület cáfolja azokat az utóbbi napokban elterjedt tendenciózus híreket, mintha a közszállításokat a Faegyesület a vasutak többrendbeli mulasztása miatt be akarná szüntetni. Az egyesület tagjait mindig is nyomatékosan figyelmeztette, hogy a közszállításokra vonatkozó feltételeket szigorúan tartásuk be. Igaz ugyan, hogy a szállítások körül felmerült hibák miatt a fások jórészt különféle kár éri, de éppen ezért elhatározták, hogy egy Groza Péterből, Fésüs Györgyből, Janoda Karolyból, Billitzből és Schwartzból álló bizottság Bukarestbe utazik, ahol a miniszterrel és a CFR. vezérigazgatójával fognak tárgyalni a szállítási bajok kiküszöbölése módjairól.

Orosz-amerikai verseny a világ gabonapiacán. Párisból jelentik: Oroszország itteni képviselői szerint Oroszország és az Egyesült-Államok versenye a világ gabonapiacán újból megindult s ezental ismét tevékenyen fog érvényesülni. A beérkezett jelentések szerint a búzatermés egész Európában szokatlanul nagy. Oroszország — állítólag — nyolcmillió tonna búzafölösleggel rendelkezik, amelynek felét kiviteli célokra vissza fogja tartani. Ugyanakkor Franciaország legkülönbözőbb részeiből is rekordtermést jelentenek. Franciaországnak az idén, az előző évektől eltérően, nem kell majd nagybemennyiségű gabonát importálni. Skobeliefhez, a nem hivatalos orosz követhez beérkezett jelentések azt mutatják, hogy az idei orosz termés semmiesetre sem fog messze elmaradni a

békeévek átlagos termés szállítása — mondotta. Hészek ellenére is fok a körülmény is, hogy a másból az idén háromsz kivinni a külföldi orszá- diába, Németországba, a országba, továbbá kisel és még Franciaországba, hogy az idei termés öt Oroszország minden ta szerint, lényesen áll a termésre számítanak a rajnában, ahol a beve nagyobb a tavalyinál. ben az egy tartományt fog teremni, amiből náhatnak fel kiviteli

Munkabeszünté- vári husiparosok. A hentesek az ármegállá rozata ellen fordultak delmi miniszterhez. Szilágyi József vittek kormánybiztos kiküldés győződjön meg a husip dum emondja, hogy csak hogy a törvény százalékok nem juttatja meg üzemi költségeiket, hogy a város tan loit meg sem hívta az kívánságaik felől ne izottságnak fel kelle ción alapon tárgyaló je nisztériumba, amit a. A jegyzőkönyv augusz volt. Az ármegállap törvényes, mert szepté megtartott árakat tart élállatok ára teteme kitejti, hogy a mai nem tudnak megélni a teiket bezárni és kör elbocsátani. Kéri, ho a város tanácsánál, h olyan ármegállapítást város élalmezését, d egzisztenciáját is vegy hogy huszonnégy óráv vágások alapján állap

A mai

A lej közvetett szilán a pénzpiacoz. A fran (Kolozsvár, au sítőjéül.) A lej árta tasan, mint a zárlat tözsdén és a nyitá jegyeztek. Azonban frank nagymértű ja akkor Párisban leny battunk. A francia a párisi tözsdén a kivételével. A helyi lett kisebb üzletköté kínálat fokozatosan resti tözsdének az nek, sőt némely ért Irányzat: Lej dozás, német márká

Augusztus 29-én 1
8000—900
14000—15
7-86—7-8
2-43—2-4
0-44-50—
10-07—10
200000—
31200—3
15.81—15
0-9-85—0
Valutap

Bukarest. Dev
Newyork 227, Róm
Bécs 33-75, Budap
Bukarest.
márka 115—175
116—120, font st
1275—1295, sváj

**Göcsémök, kiskörmök, kisgyermek-
kek ideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-
örém!**

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: A Bajadér. (32-edszer. Zöldhelyi Anna, Bányász István és Sümegi Ödön szerződött tagok föllépése. Premier-helyárral. Sorozatszám 11.)
 Péntek: Leányvásár. (Tolnay Andor szerződött tag föllépése. Premier-helyárral. Sorozatszám 12.)
 Szombat d. u.: Morfium. (7-edszer. Olcsó helyárral. Sorozatszám 13.)
 Szombat este: Drótostót. (Zöldhelyi Anna föllépésével. Rendes helyárral. Sorozatszám 14.)
 Vasárnap d. u.: Sárga csikó. (Zöldhelyi Anna és Szentgyörgyi István föllépésével. Olcsó helyárral. Sorozatszám 15.)
 Vasárnap este: Bob herceg. (Bartko Etal föllépésével. Premier-helyárral. Sorozatszám 16.)
 Hétfő: Hermelines nő. (7-edszer. Zöldhelyi Anna és Tolnay Andor föllépésével. Premier-helyárral. Sorozatszám 17.)

A színházi iroda hírei

Bartko Etus első föllépése vasárnap este lesz a Bob hercegben. A Hermelines nő címszerpét hétfőn Zöldhelyi Anna fogja játszani. Pénteken a Leányvásárt adják Tolnay Andor első föllépésével. Szombaton a Drótostót Zöldhelyi Annával, vasárnap délután a Sárga csikót Zöldhelyivel. — Szombaton délután olcsó helyárral s főszerepekben Poór Lilivel, Táray Ferenczel a Morfium kerül színre. — Csütörtökön estig lehet a titkári irodában még ez évadra bérletjegyet váltani. Pénteken reggel már a következő hét bérletfolyamos előadásait osztja be az igazgatóság s így későbbi bérletjelentkezést elfogadni nem lehet.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetemi-mozgó: Augusztus 29-én: Vörös és Fekete. A maga szellemi tulajdonságok a diadal tetőpontjára jutattak, mely után következ a rettenetes zuhanás.

Augusztus 31-én: Vörös és fekete.

Uránia-mozgó: Augusztus 30-án: Vas vagy a halál töre. Gabriel D'annunzio világ ismert 5 felvonásos drámája.

Augusztus 31-én: Vas, vagy a halál töre.

Apollo-mozgó: Augusztus 30-án: Macista végrendelete. Ezen izgalmaival és szeniális trükkökkel tele tárgyban a híres akrobata legszebb alkítását adja.

Augusztus 31-én: Macista végrendelete. Előadások kezdete: 5, fél 7, 8, és fél 10 órakor.

Alig adtunk közre a Kismet nevet, a közönység minden rétegében a legnagyobb fóku érdeklődés mutatkozik. Hogy az érdeklődők kíváncsiságát kielégítsük, megkerdeztük a mozgósínházak igazgatóságát, hogy hol és mikor fog ez az Európa szerte ismeretes bájos film megjelenni. Érdeklődésünkre az igazgatóság arról biztosított, hogy ugy az Uránia, mint az Egyetem-mozgósínházak közönségének alkalom fog nyújtani, hogy ezen kiváló filmet élvezhesse.

Olcsó bevásárlási forrás!!
Feuerstein J. Textil, kötött és rövidáruháza
 Cluj, str. Regina Maria 12. 1466

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz
Kereskedelmi Hitelintézet
 Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

Lusztig és Nussbächer

csukorkakülönlegességek állandó raktára
 Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Telefon 2-14

Telefon 8-84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (volt Egyetem-u.) 2
 Műhely: Str. Baba Novac (volt Bethlen-utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungsram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

Zsidó iskolák figyelmébe!

A közoktatásügyi minisztérium által engedélyezett illusztrált

héber ABC

kapható a „KADIMA” KIADÓVÁLLALATNÁL Kolozsvár

Egy pld. ára 30.— lej. Ötven pld. rendelésnél 25.— lej

Iskolai egyensapkát

Kivánatra utazót, cseleg mintát küldünk

legjobb kivitelben és minden formában rövid időn belül a lehető legjutányosabban árban készít az „Unió” Sapkagyár és Kalapkereskedelmi Vállalat, Sátmar

Irodaberendezések

Kopenetz gépjármű asztalosműhelyben olcsón szereshetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

צו דער תלמוד תורה דער חברה „שער התורה” אשכנזי אין סאטמאר ווערדען געוויבט 3 טיכטען מלמדים. פון דענען דער איינע דרוקן מלמד איז דער אנדערע חומש רש”י אונד דער דייטשע גמרא תוספת נ”ך מאדעללאז צו אונטערריכטען האכען. רעפליקאטאמען האבען אידרע אפערטע זאמט דען בעזוגדאבענדען צייגויססען אן הערן:
 Majer József gondnok (betongyár) Piroskerek, Sátmar
 צו ריכטען. געדאלט לויט פער איינבארונג דיא זאמטען זינד אן רח מרחשון צו בערעטען.
 דער פארשטאנד.

Weisz Siegfried

kalap és ardivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

megérkeztek a legujabb őszi kalapujdonságok!!

Férfi „Gyukits” keménykalap míg a készlet tart Lei . . . . . 550.—
 I-a nyulszőr keménykalap Lei . . . . . 360.—
 I-a gyapju keménykalap Lei . . . . . 235.—

Nagy választék férfi fehérműben!

Villamostelepek

építést garancia mellett vállalja:

Zsigmond János

elektrotechnikai vállalata és memöld irodája
 Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuja (volt Bólyal-u.)

Újjonnan berendezett modern nagy gépjavitó-és tekercselőműhely. Szakszerű javítások és átkereselések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hírlőzetek tervezése és építése

Gyári lerakat!

Ma már egész Kolozsvár tudja

hol szerzi be legolcsóbban őszi és téli

férfi ruha-, raglán-, télikabát szövetségletét

SCHERER KÁROLY ES FIAI UTÓDANAL

GROMEN ÉS HERBERT

NSZEBENI POSZTÓGYÁRANAK LERAKATÁBAN

Cluj, Nagyszamos vashid mellett (Babos-palota)

EGÉSZ LAKBERE ZONGORÁKAT,

Bizomány

Aki szép és rendkívül olcsó akar vásárolni

Josef Ráth Hotel

raktárról. Ne feledjék el Hermann Ráth Triest 40 éves szakismeretével bizalma folytán még mindig legmegfelelőbb, legbiztonságosabb és zöld válogatott képes szállítani. Fel

IOSEF RÁTH Bucuresti

KERES

SEC

KERES

aki a festékszakkmal Ajánlatot „I-a szakem

Emil Blaga autóraktára Cluj
 Török gumik autók den megkap

ארטה כשר

Sza

és mindennemű fel napi áron állandó

Lebovics

Cluj, Str. G. Bar Arjegyzék és

Grün

BŐGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

Bizományi Ierakat!

Aki szép és rendkívüli olcsó áron אחרונים ללבושים akar vásárolni, kérjen árajánlatot
Josef Ráth Hotel Regina București
raktárról. Ne feledjék el, hogy a világszerte ismert Hermann Ráth Triest אחרונים ללבושים cég, 40 éves szakismeretével és az אחרונים termelők bizalma folytán még minden évben a legszebb és legmegfelelőbb אחרונים מוכרים zöldségek Bordigherai és zöldség válogatott דברים versenyárak mellett képes szállítani. Felvilágosításokkal szolgál
JOSEF RÁTH București Căsuța Poștală Nr. 200.

KERESKEDŐ-SEGÉD KERESTETIK

Aki a festékszakmában teljesen képzett. Ajánlatot „I-a szakember” jellegre a kiadóba

Épületüvegezés, képeretezés,
kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, depionok, táblaüveg, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési torrás
Ausländer Rudolfnál
Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

Tömör-gumik teherautókra minden méretheben kaphatók
Kivánatra ártjegyzékkel szolgál
Emil Blaga autóraktára Cluj

Szalámi
és mindenemü felvágottak a legolcsóbb napi áron állandóan frissen kaphatók:
Lebovics szalámigyár
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és אחרונים kívánatra ingyen

GYAPJUIPAR RÉSZEVENYTÁRSASÁG
TIMISOARA TEMESVAR
Ajánlja kiváló minőségű szövet, harisnya és mindennemű sport és gyapju kötszövött árúit

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétcsépetti részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331
Sajovics és Lebovits fahéskereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántói-ut) 1 szám

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sügönyc: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászati arany * Arany, ezüst és 66 forrasztó ** * Platina-beváltással
Kiszolgáló Schwarzwalder órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ TIMISOARA

Engros Endetail
Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.
Mindenféle poharak, demyonok, palackok,
lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben
AUSLÄNDER LAJOSNÁL
CLUJ,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

A kolozsvári CZELL-Sörgyár gyártmányai:
Hercules
duplamalátá tápsör különlegesség és a világos
Monostor sör
utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak
Mindennütt kaphatók! Mindennütt kaphatók!

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare
Női és férfi övszerek nagy-raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Kötött, szövött és norinbergi árúk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352
Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretheben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot
Ujrafoncsorozás

Grünwald üvegesiszolda és tükörgyár Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek.
Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök
Oradea-Mare
Strada Garlozy 16. szám

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetést egyszeri közlés díja szavanként 2 lei. Ismételt közlést szavanként 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelzés hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlati helyi hirdetések a kiadóhivatalban vehetők át, vicéket a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjával 2 lei (6 bani) bányaköltség fizetendő.

Remington írógép jó állapotban, olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581**

5000 kg. meggy (fajmeggyből préselve) eladó. Ugyanezt esetleg ki volna hajlandó meggyárlatnak lepárolni. — Ertekezhetni Str. Londrei (Hosszu-u.) 21. sz. 6115

Keresünk szeptember 1. vagy 15-iki belépésre egy nőtlen izr. valásu vaskezeskedő segédet román és magyar nyelvismerettel. Ajánlatokat kor, eddigi működés és fizetési igények megjelölésével kér Deutch és Geist cég Marosludas. 6126

Méregképes könyvető és azonnali belépésre kereskedelmi vezéret gyökörök kerestetik. Irásbeli ajánlatok: Elián borkereskedő Cluj, cimzadók. 6132

Farkaskutya, valódi, gyönyörűen kifejlődve, házorszra is alkalmas, eladó Pata-u. 34

Megnyilt Weiszfrédné női kalapszalója

Cluj, Str. Minerva (v. Schütz J.-u.) 7., ajtó 4.

Gyógyszerész gyököröknak erettségzeit zsidó fiatalember kerestetik, aki zsidó családnál kíván elhelyezkedni. Cím Salamon Mór gyógyszerész Glovat, Judetul Arad. 6135

Három intelligens zsidó diáklány teljes ellátást kaphat vallásos zsidó háznál zongorahasználattal. — Cím a kiadóban. 6137

Gyors- és gépirónó nyújtja be pályázatát „Szept. 1.” jelű leveleiben a kiadóba. 6129

Gyermekkosci, összekapható, ártatlan, eladó Pata-utca 34.

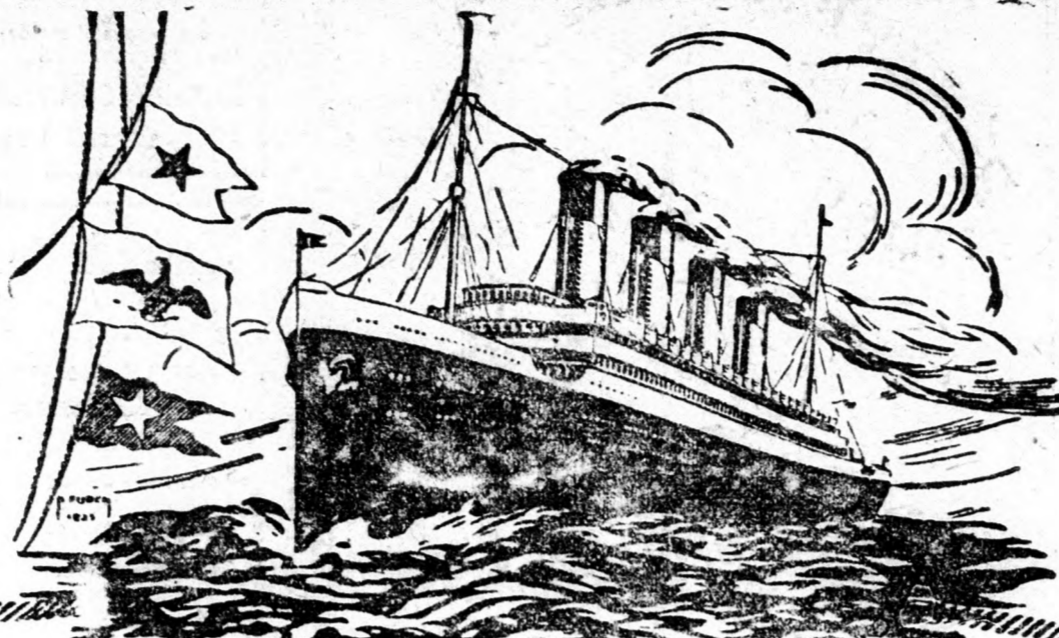
Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, körleveleket, cégkártyát, levélpapírost, számlát

legolcsóbb árban feltűnően elegáns kivitelben készíti a Kadimanyomda Rt.

Írógépek

1870 és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Finkler Antal

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD és HALMITÓL.

Hamburg - Amerika - Bréma - Kanada - Antwerpen - Argentína - Cherbourg - Braziliába

KERESZTUL A VILÁG LEGHIRSEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3 SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA ÉS KANADABA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTALY BÉRENDEZÉSE 2 4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELMULHATATLAN. ELSŐRENDŰ NEMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS. PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDŰT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO

BUKAREST * TIMIȘOARA - JUZE/TAZI

ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS UTLEVEL ÉS VIZUMÜGYEKBE.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

A kövektató ügyi miniszter 35.130—522. szám alatt engedélyezett, sok képpel ellátott **Heber ABC** kapható a Kadima Rt.-nál, Kolozsvár

S. Eisenstädter
Cluj, Calea Victoriei 2
Szőrmearuház

Sportkabatok és ruhákban
Bájos választék

Figyeltem!

בית-הדפוס "קדימה"

(Cluj, Strada Baron L. Pop Nr. 10)

בית-הדפוס העברי המיוחד בגודלו ושכלולו בכל רומניה הגדולה

מקבל להדפיס כל מיני תוצאות דפוס עבריים, כגון: ספרים, מחזוריים, מלחמות, תחנות, ספרי הלכה ואגדה וכו' באותיות סרבוטיות ודפוס מודרניים כמלכת הודו באותיות ישרות וכאחרות עינים ומודרניים ברקניות משוככות. הזמנת לעבודות-דפוס, כתב-בידועות, כרטיס-בנקאי וכו'.

שרות מדייקת! * מחירים נוחים!

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőregyvet, csontenyvet, csontszirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. **Vesz:** csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott taggyut

"TACAMUL"

EZÜSTARUGYAR
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Avram Iancu volt Petöfi-utca 3

Ezüstöt a legmagasabb áron vesz!

Gyárt evőeszközöket, dísztárgyakat csak viszonteladóknak

Telefon 4-82. Sürpöncím: Tacumul Cluj

MALOM GÉPEK és malmászati cikkek:

Gépszilak, olajok, tolvotte, tömítő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszövetek. Minimax-készülékek, minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikket 1-1 szállít azonnal kiváló minőségben 1-1

Technica R.-T. Tg.-Mures
Sürgöncím: Technica Telefon 3-36

ZEKRESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Bar. L. Pop (Brassay-utca)

Telefon: Szerkesztő és kiadóhivatal — Ze. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek zendők. Kéziratokat nem adunk vissza

Cluj-Kolozsvár —

A IV. Dr. Fischer T. Uj életpály

(Temesvár, augusztus 28.)
küldött munkatársát munka után az erdélyi rendiája szerdán délután delegátusok szétosztó nyóke, amelynek karak a konferencia adta a hétköznapi képét. A sára legközelebb vagyunk az olvasónakról részletesen beszélni a konferencia napjai a vonalak miatt csak szorítkozhattak s így következő számainkban. A vezetőség a telefonfúvósításunkból kedőbb mozzanata kiadta a hálás elismerés és megnyilatkozásai között az Erdélyi Zsidó Községi Diszelnökévé Tivadart, a szerv

aki egészségi állapotát körülmények között vállalni az aktív élet határozata értelmében a szövetség örökös d mindenkori Kis Intézet lefolyásának ismertetésén visszatérünk.

A negyedik konferencia második délután hat órakor. A plenáris ülés nők felkérésére Stein előadója a kulturális zati javaslatait terjesztette. 1. Az Erdélyi negyedik országrészben teljesen tiltakozik a kletét fenyegető és mellen és utasítja az zsidó iskolák védelmére törvényes eszközt és 2. A konferenciának a lelkiismereti intézkedése ellen, am a szombati és zsidó alól felmentést nem 3. A konferencián badság elvén állva, zuszznak akár nyilt, alkalmazása ellen.

4. A konferencián zsidó ifjuság életpály pályákra való átszervezését képviselőinek létesíttessék, amely az célnak megfelelő társas életre.

5. A konferencián építésén kívül a szövetségnek a zsidó ifjuság tömegeinek cionista nevelését látja, amely biztosítja a héber utasítja a Kis Intézet